

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

Управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства

за матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю
«Компас Актив», м. Київ

Студента 2 курсу 1 м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та
безпека бізнесу»
денної форми навчання

Рогіза Валентина
Вікторівича

Науковий керівник –
д-р екон. наук, професор

Височин Ірина
Володимирівна

Гарант освітньої програми
д-р екон. наук, професор

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «КОМПАС АКТИВ» В СИСТЕМІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	
2.1. Аналіз динаміки та структури активів, пасивів і фінансових результатів діяльності ТОВ «Компас Актив»	19
2.2. Оцінка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив»	25
2.3. Аналіз допоміжних показників платоспроможності ТОВ «Компас Актив».....	34
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «КОМПАС АКТИВ».....	40
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	54
ДОДАТКИ.....	61

ВСТУП

Актуальність дослідження. У сучасних умовах кризових явищ в економіці, що зумовлені певними економічними, протиепідемічними та політичними чинниками, для суб'єкта господарювання управління платоспроможністю в системі економічної безпеки набуває виняткового значення та потребує особливої уваги з боку керівництва. Стійкий рівень платоспроможності є одним із головних чинників здійснення успішної діяльності суб'єкта господарювання та створення умов для залучення інвестицій, у тому числі іноземних. Поряд із тим, кризові явища можуть призвести до фінансової нестабільності або, навіть, до банкрутства суб'єкта господарювання, що буде мати протилежні наслідки.

Актуальність управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства сьогодні лише посилюється, при цьому відбувається постійне удосконалення методики її оцінки, що позитивно впливає на можливості ухвалення управлінських рішень.

Під час написання роботи було вивчено та узагальнено роботи вітчизняних і зарубіжних вчених, представників економічної та фінансової науки з питань аналізу платоспроможності сучасних підприємств. Розв'язанню теоретичних і методичних питань управління платоспроможністю в системі економічної безпеки присвячена значна кількість досліджень вітчизняних вчених, зокрема: Павленко О. П., Парасій-Вергуненко І. М., Купрій Д.А., Кривоконь О. С., Винятинська Л. В., Бодруг Т.М., Гавюк Л.В., Олександренко І. В., Карачарова К.А., Книшек О. О., Купалова Г.І., Чумаченко М.Г., Савицька Г.В., Попович П.Я. та інших вчених. Проте досі не визначено пріоритетність значення управління платоспроможністю в системі економічної безпеки для різних категорій користувачів.

Метою роботи є обґрунтування шляхів удосконалення управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства на основі

дослідження теоретичних й оцінювання прикладних аспектів з обраної проблематики.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити наступні **завдання**:

- розглянути теоретико-методичні основи управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства;
- проаналізувати основні фінансово-економічні показники діяльності досліджуваного підприємства;
- провести оцінку рівня платоспроможності досліджуваного підприємства на основі використання статичного та динамічного підходів;
- обґрунтувати шляхи підвищення ефективності управління платоспроможністю в системі економічної безпеки досліджуваного підприємства.

Об'єкт дослідження - процес управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні засади та практичні аспекти управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства.

Емпірична база дослідження. Робота виконана на матеріалах товариства з обмеженою відповідальністю «Компас Актив». Підприємство зареєстроване, як юридична особа 14.02.2012 році в місті Києві. Основними видами діяльності є інша допоміжна діяльність у сфері транспорту. За 2020 рік на ТОВ «Компас Актив» чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) склав 28 824,2 тис. грн., собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) – 27 347,7 тис. грн., чистий прибуток підприємства становив 69,9 тис. грн., середня чисельність працівників – 10 осіб.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у роботі використовувалися методи наукового дослідження, зокрема: абстрактно-логічний і системно-структурний, морфологічний аналіз при визначенні та уточненні сутності понять «економічна безпека підприємства»,

«платоспроможність», порівняльний аналіз та групування - при дослідженні взаємозв'язків між макро- і мікросередовищами підприємства та аналізі існуючої системи управління на підприємстві, економіко-статистичні методи – вибірки, групування, порівняння, методи експертних оцінок, табличний та графічний методи.

Інформаційною базою для написання випускної кваліфікаційної роботи послужили нормативні та законодавчі акти України, праці вітчизняних і зарубіжних вчених в області економіки, економічного та фінансового аналізу діяльності підприємства, економіки підприємства та теорії управління, фінансова звітність ТОВ «Компас Актив».

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в поглибленні і вдосконаленні організаційних аспектів управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства. Зокрема доповнено, проведено групування складу, розкриття змісту та деталізовано елементи системи управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства, що дасть можливість аналітичним працівникам обирати більш точну та релевантну інформацію під час проведення дослідження фінансово-господарської діяльності підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що в роботі надані рекомендації щодо підвищення ефективності управління платоспроможністю в системі економічної безпеки ТОВ «Компас Актив».

Апробація результатів дослідження. За результатами проведеного дослідження опублікована стаття на тему: «Діагностика та управління ризиком ліквідності» у Збірнику наукових статей магістрів «Економіка і фінанси бізнесу». Ч.2, 2021. - С.136-142.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох основних розділів, висновків та списку використаних джерел. Робота викладена на 60 сторінках машинописного тексту, включає: 19 таблиць, 15 рисунків, 7 додатків. Список використаних джерел містить 57 найменувань, які розміщені на 7 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У теперішній час суб'єкти господарювання повинні забезпечувати себе необхідною кількістю фінансових ресурсів для нормального ведення фінансово-господарської діяльності, тобто дотримуватися принципу самофінансування. Подальша господарська діяльність підприємства значною мірою ускладнюється тривалою кризою неплатежів, зростанням дебіторської та кредиторської заборгованості, несприятливим податковим законодавством, скороченням виробництва, гострим дефіцитом фінансових ресурсів. Тому у даній ситуації особливої актуальності набуває управління платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства, пошук шляхів їх відновлення та підвищення.

В умовах економічної нестабільності вагому роль в функціонуванні підприємства відіграє економічна безпека. Економічна безпека підприємства можлива лише за комплексного та системного підходу до організації діяльності. Система економічної безпеки дозволяє оцінити перспективи зростання підприємства, розробити тактику та стратегію розвитку. Підприємство індивідуально розробляє систему, обмежуючись законодавчою базою, чинною в державі, ресурсами, які перебувають у користуванні підприємства та діяльністю служби безпеки.

Розглянемо більш детально трактування поняття «економічна безпека підприємства» вітчизняними та зарубіжними вченими-науковцями, результати подано в додатку А, табл. А.1.

Проаналізувавши праці науковців, можна зробити висновок, що ми погоджуємося із трактуванням економічної безпеки підприємства як збірного поняття, яке характеризує рівень захищеності всіх видів потенціалів від загроз, внутрішніх та зовнішніх, та забезпечує стабільний розвиток у

довгостроковій перспективі [53]. Тобто, під даним поняттям розуміють систему заходів, спрямованих на економічну стабільність та його конкурентоспроможність.

В умовах інноваційного розвитку країни, значення платоспроможності підприємств неможливо переоцінити, оскільки від рівня виплат залежить і саме існування суб'єкта господарювання. Згідно з положеннями французької економічної школи, платоспроможність підприємства – це одна з підвалин концепції фінансової рівноваги. Підприємства вважаються платоспроможними, у тому випадку, якщо загальні активи більші, ніж зовнішні зобов'язання. Чим більший обсяг загальних активів, що перевищують зовнішні зобов'язання, тим вищий рівень платоспроможності [49].

Платоспроможність є складним, багатофакторним явищем, що зумовлюється економічним середовищем, в межах якого здійснюється діяльність підприємства, а також результати його функціонування. Відповідно до законодавства України розглянемо тлумачення поняття «платоспроможність», що зазначені в нормативно-правових актах [42] за допомогою рис. 1.1.

У термінологічному кругообігу поняття «платоспроможність» з'явилося порівняно недавно. Цей термін увійшов у вітчизняну економічну науку завдяки зарубіжному фінансовому менеджменту. За радянських часів у пояснювальних записках до річних звітів таке поняття не використовувалося. Розглянемо більш детально трактування поняття «платоспроможність» вітчизняними та зарубіжними вченими, результати подано в додатку А, табл. А.2.

Платоспроможність виступає невід'ємною складовою економічної безпеки, оскільки безпека залежить від швидкості та якості здійснення розрахунків за своїми зобов'язання перед контрагентами. Високий рівень платоспроможності підприємства забезпечує стабільний ритм фінансово – господарської діяльності підприємства [27].

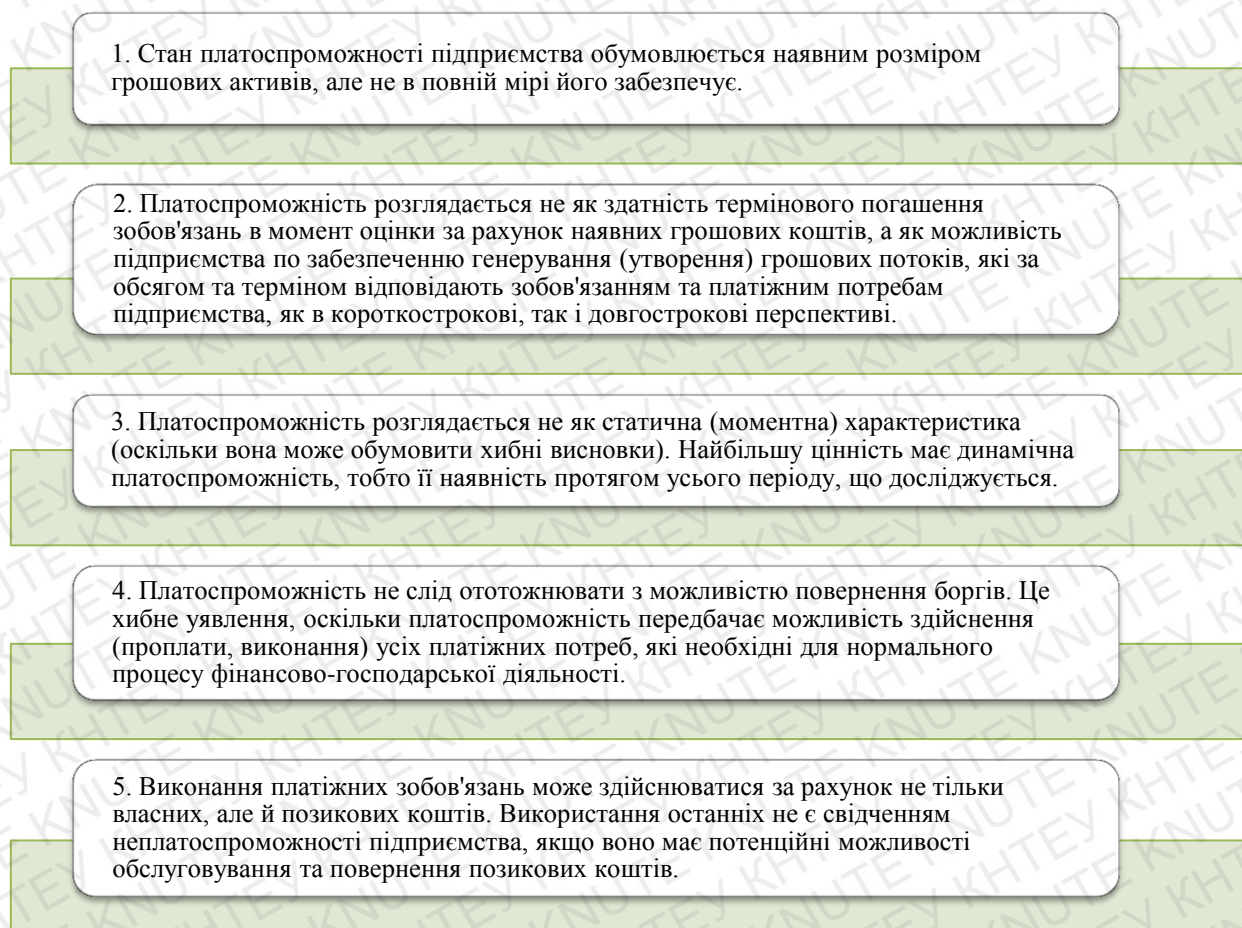
<p>Національний банк України. Положення про кредитування (Розділ 1. Визначення термінів) № 246 від 28.09.95 р.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Платоспроможність - це здатність позичальника своєчасно здійснювати розрахунки за всіма видами зобов'язань господарської діяльності.
<p>Правління Національного банку України. Постанова «Про затвердження Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» (п.2.), № 279 від 06.07.2000 р.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Платоспроможність - це здатність позичальника (контрагента банку) своєчасно здійснювати розрахунки за всіма видами своїх зобов'язань.
<p>Державна податкова адміністрація України. Лист, щодо «Методичних рекомендацій по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій» (Додаток, Розд.9.1.) № 759/10/20-2117 від 27.01.98 р.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Платоспроможність - це спроможність здійснювати платежі наявними засобами, або такими, котрі безперервно поповнюються за рахунок його діяльності. Платоспроможність характеризує життєздатність, стійкість підприємства.
<p>Державна податкова адміністрація України, Наказ «Про затвердження методичних рекомендацій щодо встановлення загрози виникнення податкового боргу та проведення аналізу фінансового стану підприємств, які звертаються до органів для розстрочення податкових зобов'язань» № 72 від 11.02.10 р.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Платоспроможність - це спроможність підприємства у визначені терміни самостійно виконувати зобов'язання, у тому числі перед бюджетом зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

Рис. 1.1. Тлумачення поняття «платоспроможність» в нормативно-правових актах України

Платоспроможність підприємств вважається найважливішою передумовою здійснення їх фінансово-господарської діяльності. Сутність платоспроможність підприємства доцільно розкрити за допомогою характерних ознак, що представимо на рис. 1.2.

Платоспроможність, як здатність підприємства своєчасно та в повному обсязі виконувати планові платежі й термінові зобов'язання, підтримуючи при цьому нормальний ритм фінансово-господарської діяльності, – є однією з передумов забезпечення конкурентоспроможності підприємства, його фінансової стабільності. Здатність підприємства розраховуватись за своїми боргами в обсягах та строках, передбачених договорами та законодавством, є необхідною умовою успішного функціонування на ринку.

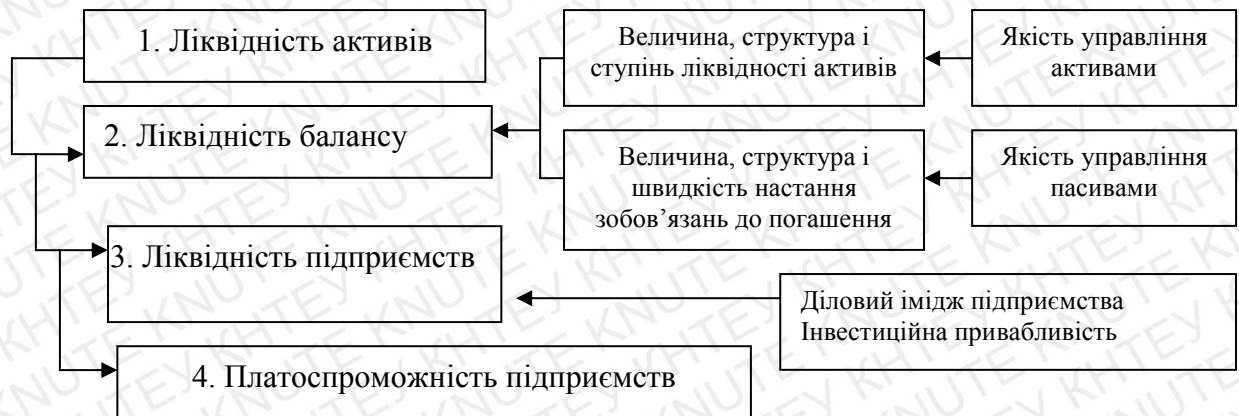
Рис 1.2. Ознаки платоспроможності підприємства

Платоспроможність підприємства відображає наявність у нього коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення. Характерними ознаками платоспроможності підприємства є наявність у нього достатніх коштів на поточному рахунку та відсутність простроченої кредиторської заборгованості.

Взаємозв'язок між ліквідністю та рівнем платоспроможності підприємства схематично показано на рис. 1.3.

Таким чином, на рис. 1.3 показано взаємозв'язок між платоспроможністю, ліквідністю підприємства, ліквідністю балансу та ліквідністю активів. В той же час, Савицька Г. В. [6] «порівнює даний взаємозв'язок із багатоповерховою будівлею, де усі поверхи рівнозначні, але важливим є їх взаємозв'язок, а саме: другий поверх не можливо побудувати

без першого, а третій без першого і другого. Відповідно, ліквідність активів є основою для ліквідності балансу, ліквідність балансу – для ліквідності підприємства, а ліквідність підприємства – для платоспроможності суб'єкта господарювання».

Рис. 1.3. Взаємозв'язок між ліквідністю та платоспроможністю підприємства

Платоспроможність підприємства означає наявність грошових коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків по кредиторській заборгованості, що потребує негайного погашення [22]. Таким чином, основними ознаками платоспроможності є:

- 1) наявність в достатньому обсязі коштів на поточному рахунку;
- 2) відсутність простроченої кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, по заробітній платі, перед бюджетом і т.ін.

Платоспроможність підприємств характеризується своєчасністю платежів і дотриманням фінансових зобов'язань за рахунок наявних коштів у національній та іноземній валюті, а також активів, які можна швидко реалізувати. Саме тому необхідно систематично проводити аналіз платоспроможності за допомогою системи показників, що можуть всебічно охарактеризувати стан платоспроможності підприємств, а також визначити головні чинники, що впливають на ліквідність балансу та рівень платоспроможності підприємства.

У сучасних умовах значно зростає роль управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства, оскільки багато вітчизняних підприємств працюють збитково, розміри кредиторської та дебіторської заборгованості постійно зростають, кредитоспроможність суттєво знижується, а вимоги та труднощі з якими стикаються суб'єкти господарювання зростають. Значна кількість суб'єктів господарювання не може вчасно виконувати свої зовнішні та внутрішні зобов'язання, що пов'язують із неумілим управлінням.

Управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства передбачає цілеспрямований вплив на процеси акумуляції грошових коштів, їх витрачання та перерозподіл, що розглядають як взаємозв'язану сукупність спеціальних структур, засобів, методів та заходів, які забезпечують безпеку бізнесу від внутрішніх і зовнішніх загроз [54]. Воно носить попереджувальний характер, що використовує критерії оцінки, надійності та ефективності (рис. 1.4).

Критерії управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства

Рис. 1.4. Критерії управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства

Розкриємо структуру управління платоспроможністю в системі

економічної безпеки підприємства для забезпечення її оптимального стану, підвищення рівня, що є необхідним здійснення керівництвом низки дій на випередження (рис. 1.5).

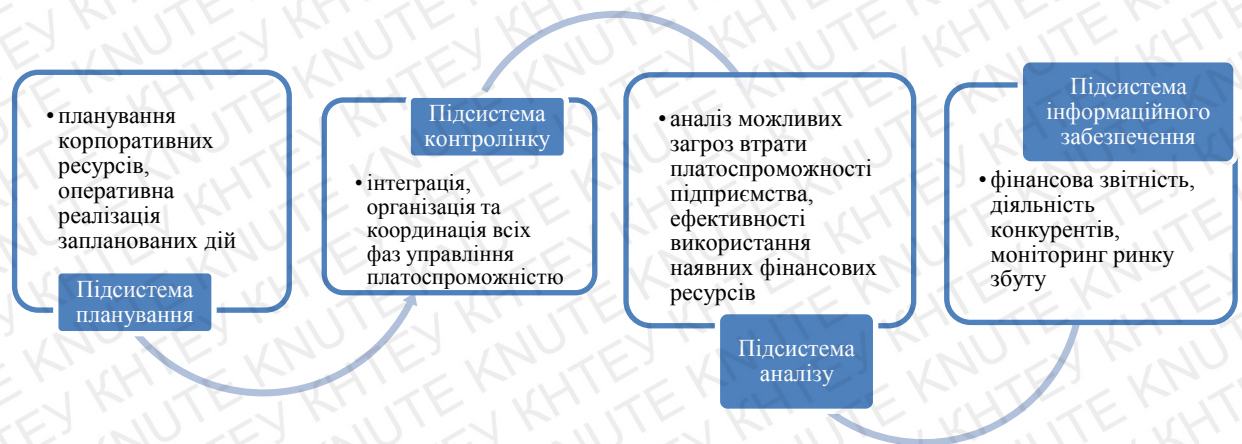
Об'єкт управління	<ul style="list-style-type: none"> • операційна діяльність підприємства; • фінансово-інвестиційна діяльність підприємства
Мета управління	<ul style="list-style-type: none"> • повне задоволення в установлені строки потреб кредиторів; • забезпечення реалізації стратегічних напрямів діяльності.
Завдання управління	<ul style="list-style-type: none"> • забезпечення ліквідності активів; • забезпечення ефективного використання капіталу; • управлінні дебіторською і кредиторською заборгованостями; • застосування ефективних форм розрахунків.
Функції управління	<ul style="list-style-type: none"> • облік, аналіз, планування, організація стану платоспроможності підприємства та контроль за ним

Рис. 1.5. Структура системи управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства [27]

Таким чином, слід зазначити, що для забезпечення оптимального рівня платоспроможності, його підвищення на перспективу необхідним є здійснення «управління на випередження», в тому числі врахування можливої втрати платоспроможності та банкрутства.

Розкриємо систему управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства, що включає у себе підсистеми планування, контролінгу, аналізу, інформаційного забезпечення (рис. 1.6).

Представлені підсистеми управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства є важливими і повній мірі дозволить її забезпечити.

Рис. 1.6. Підсистеми управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства

Важливим у функціонуванні зазначених підсистем є розроблення заходів щодо стратегічного управління платоспроможністю. Стратегічне управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства – це діяльність, яка полягає у «виборі дії щодо досягнення довготермінових цілей в умовах, що постійно змінюються, тобто це сфера діяльності вищого управлінського персоналу підприємства, яка полягає у забезпеченні сталості платоспроможності у довгостроковій перспективі за рахунок високої частки власного капіталу в загальній сумі джерел фінансових ресурсів підприємства» [30].

Блок-схема управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства (Додаток Б, рис. Б.1) характеризує структуру та послідовність операцій, спрямованих на використання результатів аналізу платоспроможності підприємств для обґрунтування управлінських рішень на макро та мікрорівнях в майбутні періоди [8, 21].

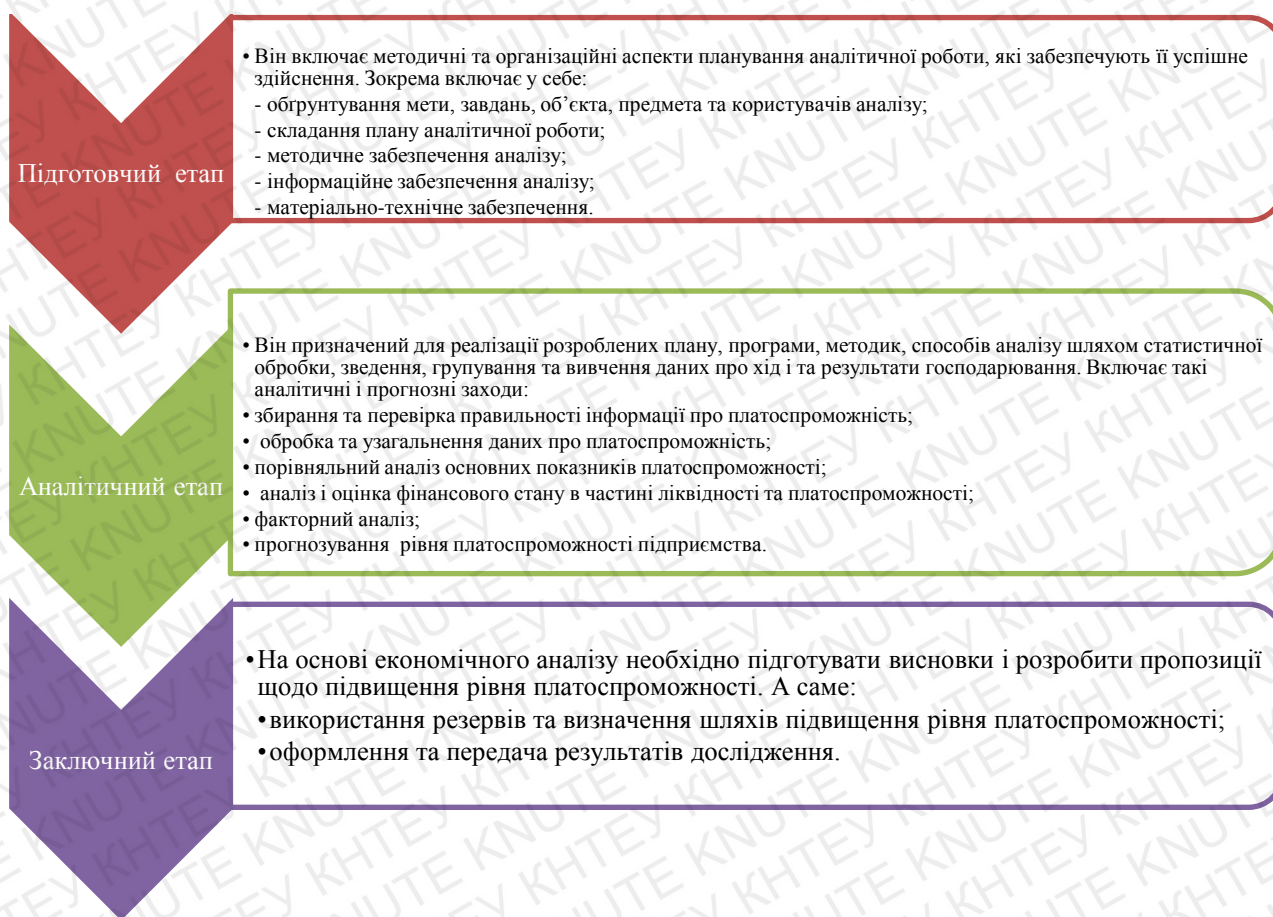
Деталізуємо порядок послідовних кроків щодо управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства, зокрема: «пошук та обробка інформації про стан платоспроможності підприємства, вибір методу оцінки, характеристику рівня платоспроможності й результатів

оцінки, вибір заходів покращення рівня платоспроможності, відновлення втраченої платоспроможності та подальший моніторинг його стану» [50]. Адже саме ці кроки є потенційними можливостями для забезпечення стабільно високого рівня платоспроможності як на короткострокову, так і довгострокову перспективу, їх аналіз та оцінка рівня.

На думку, сучасного науковця Купалової І. Г., яка у своїх працях зазначає, що «економічний аналіз як комплексний і системний процес включає три послідовні організаційні етапи: підготовчий, аналітичний, заключний. В кінцевому підсумку – це становить організаційну структуру економічного аналізу на підприємстві» [3]. Відповідно до цього сформуємо, основні організаційні етапи проведення аналізу та оцінки рівня платоспроможності на підприємстві, що дозволить якісно його здійснити, результати представимо схематично на рис. 1.8.

Аналіз та оцінки рівня платоспроможності підприємства із використанням викладених вище науково-методологічних засад «сприятимуть забезпеченню комплексного, системного підходу у проведенні досліджень, збагаченню існуючих наукових методологічних підходів» [38].

Одним із основних елементів підготовчого етапу є формування інформаційного забезпечення аналізу платоспроможності підприємств. Тобто визначення «інформаційної бази аналізу та перевірка правильності даних» [2]. Джерелами інформації для аналізу є «відомості Державної служби статистики України, міністерств і відомств України та їх органів на місцях; розробки науково-дослідних інститутів; дані звітності, бухгалтерського та управлінського обліку підприємств, тощо» [29].

Рис.1.8. Організаційні етапи аналізу та оцінки рівня платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства

Для початку сформуємо мету, завдання, об'єкт, методичне та матеріально-методичне забезпечення аналізу та оцінки рівня платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства, розкриємо методичне та матеріально-технічне забезпечення аналізу, результати представимо на рис. 1.9.

Обліково-аналітичне забезпечення – вхідний блок інформації для аналізу та оцінки рівня платоспроможності підприємстві, результати представимо у табл. 1.1.

Мета аналізу	<ul style="list-style-type: none"> дати оцінку рівня платоспроможності на досліджуваному підприємстві, обґрунтувати шляхи ефективного підвищення на майбутній період.
Завдання аналізу	<ul style="list-style-type: none"> «оцінка обсягу згрупованих активів за ступенем ліквідності та пасивів за терміновістю зобов'язань; визначення типу ліквідності балансу лісових господарств; дослідження структури та структурних зрушень у складі а згрупованих ктивів та пасивів на підприємстві; визначення типу ліквідності балансу; обчислення показників платоспроможності підприємства; розробити заходи щодо підвищення платоспроможності та впровадити їх у фінансово-господарську діяльність підприємства» [28].
Об'єкти аналізу	<ul style="list-style-type: none"> ліквідність балансу та платоспроможність підприємства.
Методичне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> «включає вибір методики, методів і прийомів аналізу, прогнозування, формування системи показників аналізу, рекомендації з послідовності і періодичності дослідження, тощо» [36].
Матеріально-технічне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> «здійснити обробку зібраних інформаційних матеріалів доцільно використовувати сучасні комп'ютерні програми» [49].

Рис.1.9. Методичні та організаційні аспекти аналізу платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства

Таблиця 1.1

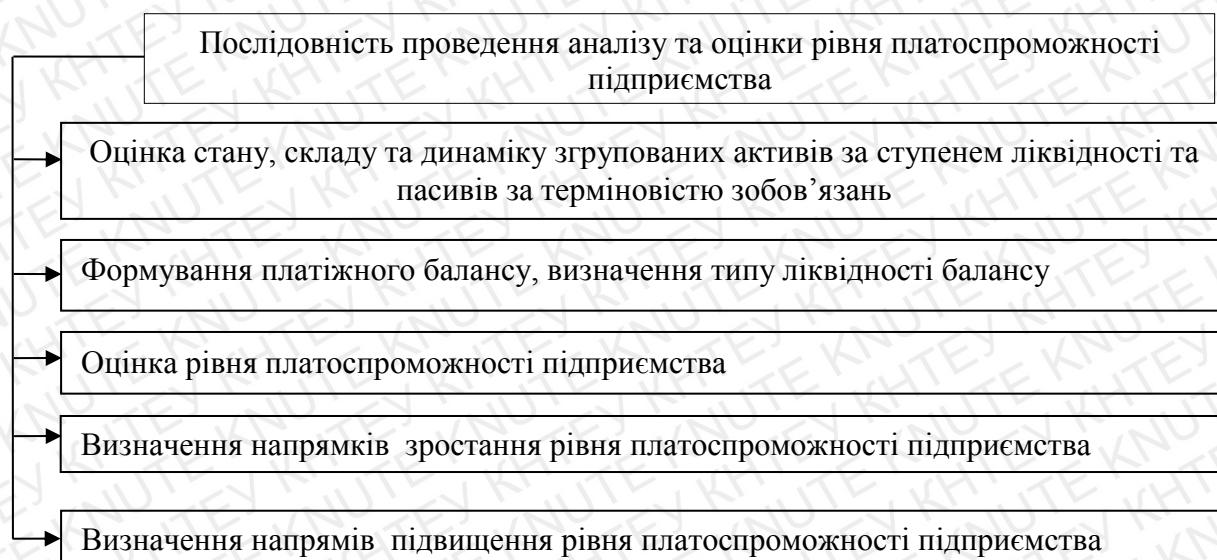
Вхідний блок інформації для аналізу платоспроможності підприємства

Вид інформації	Джерело інформації
Фінансова звітність	форма 1 «Звіт про фінансовий стан (Баланс)»
	форма 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»
Методична інформація	Наукова література
	Нормативно-правове забезпечення

Джерело: побудовано автором на основі джерел [49]

Згідно формування підготовчого етапу, врахування зазначеної мети та поставлених завдань, визначення об'єктів дослідження, обґрунтоване методичне та матеріально-технічне забезпечення можемо сформувати послідовність етапів проведення аналізу платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства, що зображені на рис. 1.10.

Рис. 1.10. Послідовність проведення аналізу та оцінки рівня платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства

Варто зазначити, що необхідно провести аналіз згідно зазначеної послідовності, що, у свою чергу, дасть змогу об'єктивно оцінити рівень платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства та визначити напрями їх ефективного використання на перспективу.

Поряд з тим, зрозуміло, що межі етапів мають певною мірою умовний характер і дуже рухливими (оскільки за рахунок інтенсифікації робіт на одному з етапів відбувається скорочення на якомусь іншому, тобто постійно наповнення змінюється, що є позитивним, оскільки їх можна підлаштувати під будь-яке підприємство, враховуючи специфіку галузі, розмір підприємства та його приналежність, форму ведення бухгалтерського обліку (зокрема інформативність документів, форми звітності, тощо). Отже, головним завданням такої поетапної регламентації аналізу є забезпечення дійового поточного контролю за дотриманням якості аналітичної роботи і термінів її виконання.

Спираючись на вищенаведену інформацію, можна зробити висновок, що одну із провідних ролей в системі управління платоспроможністю відіграє керівництво підприємства. Саме керівництво повинно «грати на

випередження» та вживати заходів задля підвищення наявного рівня платоспроможності. Поширеним явищем є зміна керівної верхівки, якщо підприємство прагне змінити курс розвитку.

Отже, підсумовуючи вищесказане, платоспроможність виступає фундаментом діяльності підприємства. Високий рівень платоспроможності посилює довіру до підприємства з боку контрагентів, до яких відносяться працівники, постачальники та держава. Обробляючи великі масиви даних, внутрішні служби підприємства отримують інформацію, яку в подальшому керівництво може використовувати задля досягнення оптимального рівня платоспроможності. Управління платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства є необхідним та вирішальним фактором підприємства в умовах конкурентного середовища. Систематизація даних та оперативне реагування на отриману інформацію призводить до оптимально рівня платоспроможності в довгостроковій перспективі.

РОЗДІЛ 2

ДІАГНОСТИКА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «КОМПАС АКТИВ» В СИСТЕМІ ЙОГО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

2.1. Аналіз динаміки та структури активів, пасивів і фінансових результатів діяльності ТОВ «Компас Актив»

Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Компас Актив» включає в себе вивчення його статуту, організаційної структури, аналіз динаміки, складу та структури активів, пасивів і фінансових результатів діяльності. Це дозволяє визначити особливості ведення фінансово-господарської діяльності, враховуючи специфіку галузі, оцінити майно за складовими та джерела його утворення, визначити розміри, склад та динаміку фінансових результатів діяльності тощо. Варто зазначити, що досліджуване підприємство зареєстроване як юридична особа 14.02.2012 році в місті Києві, відповідно до чинних норм законодавства країни, має печатку, самостійний баланс, рахунки в банках, знаки для товарів і послуг, бланки і штампи та інше необхідне обладнання для здійснення своєї діяльності.

Порядок здійснення фінансово-господарської діяльності на ТОВ «Компас Актив» регламентується наступними нормативно-правовими актами: Господарським [41], Податковим [44], Цивільним кодексами України, Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [42], НП(С)БО, зокрема № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та № 25 «Спрощена фінансова звітність» [42] та іншими.

При дослідженні організаційної структури підприємства ТОВ «Компас Актив» виявлено, що вона комбінована (лінійно-функціональна), оскільки деякі окремі виконавці або відділи безпосередньо звітують перед директором, а деякі – його заступниками, які, у свою чергу, підпорядковуються директору. Розглянемо загальну характеристику ТОВ «Компас Актив» у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Загальна характеристика ТОВ «Компас Актив»

Ознаки	Характеристика підприємства
Повне найменування юридичної особи	Товариство з обмеженою відповідальністю «Компас Актив»
Організаційно-правова форма / форма власності	Товариство з обмеженою відповідальністю / Недержавна власність
Вид економічної діяльності (основний)	52.29 Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту
Вид економічної діяльності	82.99 Надання інших допоміжних комерційних послуг, н. в. і. у. 69.10 Діяльність у сфері права 74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н. в. і. у. 41.10 Організація будівництва будівель 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель
Місцезнаходження юридичної особи	01103, м. Київ, Печерський район, Бульвар Дружби Народів, будинок 18/7,
Чисельність працівників	10 осіб
Код за ЄДРПОУ	38104148

У статуті Товариства вказаний перелік його діяльності, а також, що товариство може здійснювати інші види діяльності. Оплачений акціонерний капітал підприємства склав 1000,00 гривень. Управління ТОВ «Компас Актив» здійснює керівник Берестовий Денис Валерійович. Підприємство ТОВ «Компас Актив» зареєстроване, як платник єдиного податку від 15.02.2012 року, йому присвоєний індивідуальний податковий номер. Станом на 01.10.2021 року податковий борг відсутній, борг по ЄСВ – відсутній.

Бухгалтерський облік на ТОВ «Компас Актив» регламентується Наказом «Про облікову політику підприємства» від 01.01.2021 року; ведеться із застосуванням програми «1С:УПП.8.3», тобто в автоматизованій формі; для забезпечення релевантності, достовірності даних обліку та фінансової звітності проводиться інвентаризація із визначеним складом інвентаризаційної комісії, для визнання витрат застосовуються рахунки класу 9, для обліку запасів застосовується метод ФІФО.

Характеризуючи ТОВ «Компас Актив», необхідно проаналізувати склад та динаміку майна станом на кінець 2018 – 2020 років, використовуючи

інформацію форми 1-м «Баланс» (Додаток Г). Результати розрахунків представимо в аналітичній табл. 2.2.

Таблиця 2.2

**Динаміка обсягу та складу майна ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Показник	Обсяг, тис. грн.			Зміни			
	На 31.12. 2018	На 31.12. 2019	На 31.12. 2020	На 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018		На 31.12.2020 порівняно з 31.12.2019	
				Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %	Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %
Необоротні активи	-	98,1	166,0	166	-	67,9	69,2
Оборотні активи	40055,1	30 004,3	25005,6	-15049,5	-37,6	-4998,7	-16,7
Баланс	40055,1	30102,4	25171,6	-14883,5	-37,2	-4930,8	-16,4

Аналізуючи майно ТОВ «Компас Актив», спостерігаємо станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшення його загальної вартості на 14883,5 тис. грн. або на 37,2 %, що сталося за рахунок зростання необоротних активів на 166,0 тис. грн. та зменшення оборотних активів – на 15049,5 тис. грн. або на 37,6 %, що є негативним.

Станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2019, спостерігаємо зменшення загального обсягу активів на 4930,8 тис. грн. або на 16,4 %, що відбулося за рахунок зростання необоротних активів на 67,9 тис. грн. або на 69,2 % та зменшення оборотних активів – на 4998,7 тис. грн. або на 16,7 %.

Слід зазначити, що підприємство продовж досліджуваного періоду не мало у складі майна необоротних активів, що утримані для продажу, та груп вибуття. Зменшення вартості майна ТОВ «Компас Актив» є негативним, оскільки у його складі суттєво зменшилися оборотні активи.

Джерела утворення майна підприємства поділяються на: власний капітал (внески власників, прибуток (збиток), резерви, безповоротне фінансування тощо) та зобов'язання (залучені кошти – кредити, кредиторська заборгованість тощо). Проаналізуємо склад та динаміку джерел утворення майна ТОВ «Компас Актив» станом кінець 2018 – 2020 років, результати

представимо в аналітичній табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Динаміка обсягу та складу капіталу ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Показник	Обсяг, тис. грн.			Зміни			
	На 31.12.2018	На 31.12.2019	На 31.12.2018	На 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018		На 31.12.2020 порівняно з 31.12.2019	
				Абсолют- на, тис. грн.	Віднос- на, %	Абсолют- на, тис. грн.	Віднос- на, %
Власний капітал	277,4	371,1	440,7	163,3	58,9	69,6	18,8
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Поточні зобов'язання і забезпечення	39 777,7	29 731,3	24730,9	-15046,8	-37,8	-5000,4	-16,8
Баланс	40055,1	30102,4	25171,6	-14883,5	-37,2	-4930,8	-16,4

З аналітичної табл. 2.3 можна зробити висновок, що обсяг джерел утворення майна ТОВ «Компас Актив» станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшився на 14883,5 тис. грн. або на 37,2 %. Це сталося за рахунок зростання вартості власного капіталу на 163,3 тис. грн. або на 58,9 % та зменшення поточних зобов'язань і забезпечення на 15046,8 тис. грн. або на 37,8 %, що є негативним, оскільки суттєво зросли статті поточної кредиторської заборгованості, що потребує окремого дослідження.

Аналізуючи джерела фінансування майна на досліджуваному підприємстві, станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2019 спостерігаємо зменшення на 4930,8 тис. грн. або на 16,4 %, оскільки, відбулося за рахунок зростання вартості власного капіталу на 69,6 тис. грн. або на 18,8 % та зменшення поточних зобов'язань і забезпечення на 50000,4 тис. грн. або на 16,8 %. На досліджуваному підприємстві варто приділити посилену увагу питанню управління поточною кредиторською заборгованістю.

Доцільно зазначити, що довгострокових зобов'язань і забезпечення продовж досліджуваного періоду не було на підприємстві.

Наступним етапом аналізу господарсько-фінансової діяльності ТОВ «Компас Актив» є аналіз структури майна та джерел його фінансування станом на кінець 2018 – 2020 років. Результати проведених розрахунків подано в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Динаміка структури активів та капіталу ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Показник	Питома вага, %			Абсолютна зміна по питомій вазі, в.п.	
	На 31.12.2018	На 31.12.2019	На 31.12.2020	На 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018	На 31.12.2020 порівняно з 31.12.2019
Актив					
Необоротні активи	0,0	0,3	0,7	0,7	0,3
Оборотні активи	100,0	99,7	99,3	-0,7	-0,3
Баланс	100,0	100,0	100,0	×	×
Пасив					
Власний капітал	0,7	1,2	1,8	1,1	0,5
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Поточні зобов'язання і забезпечення	99,3	98,8	98,2	-1,1	-0,5
Баланс	100,0	100,0	100,0	×	×

Аналізуючи структуру майна ТОВ «Компас Актив» станом на кінець 2018 – 2020 років, бачимо, що найбільшу питому вагу займають оборотні активи, зокрема: на 31.12.2018 становила 100,0 %, на 31.12.2019 – 99,7 %, на 31.12.2020 – 99,3 %. Здійснивши оцінку структури майна, бачимо, що на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 частка необоротних активів збільшилася на 0,7 в.п., а питома вага оборотних активів, відповідно, зменшилася на 0,7 в.п. А на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2019 частка необоротних активів зменшилася на 1,1 в.п., а частка оборотних активів – зросла на 1,1 в.п.

За даними аналітичної табл. 2.4 можемо сказати, що у структурі джерел утворення майна на кінець 2018 – 2020 років на ТОВ «Компас Актив» найбільшу частку посідали поточні зобов'язання і забезпечення, а саме: на 31.12.2018 становила 99,3 %, на 31.12.2019 – 98,8 %, на 31.12.2020 – 98,2 %.

Станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 питома вага власного капіталу зросла на 1,1 в.п., а питома вага поточних зобов'язань і забезпечень зменшилася на 1,1 в.п. відповідно. На 31.12.2020 в порівнянні з 31.12.2019 питома вага власного капіталу зросла на 0,5 в.п., а питома вага довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень зменшилася на 0,5 в.п.

Доцільно проаналізувати фінансові результати діяльності ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки, використовуючи дані форми 2-м «Звіт про фінансові результати». Результати розрахунків представимо в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

**Динаміка обсягів формування фінансових результатів
ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки**

Показник	Обсяг, тис. грн.			Зміна			
	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2020/2018		2020/2019	
				Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %	Абсолютна, тис. грн.	Відносна, %
Чистий дохід від реалізації продукції	45 909,0	31 408,4	28 824,2	-17084,8	-37,2	-2584,2	-8,2
Інші операційні доходи			24,2	24,2	100,0	24,2	100,0
Інші доходи	47,7	12,2		-47,7	-100,0	-12,2	-100,0
Разом доходів	45 956,7	31 420,6	28 848,4	-17108,3	-37,2	-2572,2	-8,2
Собівартість реалізованої продукції	44 849,3	30 508,7	27 347,7	-17501,6	-39,0	-3161	-10,4
Інші операційні витрати	997,8	799,5	1 406,3	408,5	40,9	606,8	75,9
Інші витрати	16,5	8,1	5,6	-10,9	-66,1	-2,5	-30,9
Разом витрат	45 863,6	31 316,3	28 759,6	-17104	-37,3	-2556,7	-8,2
Фінансовий результат до оподаткування - прибуток	93,1	104,3	88,8	-4,3	-4,6	-15,5	-14,9
Податок на прибуток	50,5	10,6	19,2	-31,3	-62,0	8,6	81,1
Чистий прибуток	42,6	93,7	69,6	27,0	63,4	-24,1	-25,7

Чистий прибуток ТОВ «Компас Актив» в 2020 році порівняно з 2018 роком зріс на 27,0 тис. грн. або на 63,4 %, що відбулося за рахунок перевищення темпів зменшення витрат (на 17104,0 тис. грн. або на 39,3 %) над темпами скорочення доходів (на 17108,3 тис. грн. або на 37,2 %).

Розглянувши динаміку чистого прибутку в 2020 році порівняно з 2019

роком, спостерігаємо зменшення його обсягу на 24,1 тис. грн. або на 25,7 %, що відбулося за рахунок зменшення доходів – на 2572,2 тис. грн. або на 8,2 % та витрат – 2556,7 тис. грн. або на 8,2 %. Зменшення чистого прибутку досліджуваного підприємства є негативним, проте враховуючи карантинними обмеженнями в період пандемії COVID-19, є обґрунтованим.

Таким чином, з проведеного аналізу можна підсумувати, що ТОВ «Компас Актив» – це сучасне підприємство, яке постійно розвивається, вкладаючи кошти у різні сфери. Вартість майна підприємства зменшується, чистий прибуток має тенденцію до зниження. Підприємству необхідно приділити значну увагу мінімізації витрат, враховуючи складну ситуацію в країні (нестабільність на міжнародному ринку, знецінення національної валюти, співвідношення між грошовими одиницями, зростання індексу споживчих цін, коливання ставок банківських кредитів, стрімкі зміни в податковому законодавстві країни, карантинні обмеження в період пандемії COVID-19 тощо).

2.2. Оцінка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив»

У період пандемії COVID-19 однією з умов стабільного функціонування фінансово-господарської діяльності підприємства в поточному, та і в майбутніх періодах є забезпечення своєчасних розрахунків з постачальниками, банками, бюджетом, акціонерами, працівниками тощо. Це свідчить про те, що підприємство повинно вчасно розраховуватися із своїми зобов'язаннями, тому ТОВ «Компас Актив» повинне володіти певним обсягом оборотного капіталу, щоб мати змогу у визначений термін повністю розрахуватися за своїми зобов'язаннями, що визначається платоспроможністю підприємства.

На сучасному етапі великого значення набуває система заходів, спрямованих на удосконалення господарського механізму та поліпшення

управління, в тому числі і контролю платоспроможності суб'єкта господарювання. Щоб здійснити аналіз ліквідності за статичним підходом, необхідно дослідити ліквідність балансу підприємства (дод. Б). Першим кроком є групування активів ТОВ «Компас Актив» за ступенем ліквідності на основі використання методики, що подана на дод. Б. Результати групування представлені в аналітичній табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Динаміка складу та структури активів ТОВ «Компас Актив»
за ступенем ліквідності за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Групи активів	Станом на:						Абсолютна зміна обсягу, тис. грн.	
	31.12.2018		31.12.2019		31.12.2020		На 31.12.20	На 31.12.20
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	порівняно з 31.12.18	порівняно з 31.12.19
A1	2556,1	6,38	3,5	0,01	116,1	0,46	-2440,0	112,6
A2	28212,1	70,43	21670,9	71,99	17161,8	68,18	-11050,3	-4509,1
A3	9286,9	23,19	8329,9	27,67	7727,7	30,70	-1559,2	-602,2
A4	0,0	0,00	98,1	0,33	166,0	0,66	166,0	67,9
Баланс	40055,1	100,0	30102,4	100,0	25171,6	100,0	-14883,5	-4930,8

Як бачимо, обсяг активів групи А1, що являє собою грошові кошти та фінансові інвестиції підприємства, на 31.12.2018 становив 2556,1 тис. грн., на 31.12.2019 – 3,5 тис. грн., а на 31.12.2020 – 116,1 тис. грн. Так, станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 відбулося зменшення найбільш ліквідних активів на 2440,0 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 зростання на 112,6 тис. грн., що є позитивним.

Обсяг активів групи А2, що являє собою суму векселів одержаних та дебіторської заборгованості, на 31.12.2018 становив 28212,1 тис. грн., на 31.12.2019 – 21670,9 тис. грн., на 31.12.2020 – 17161,8 тис. грн. Таким чином, на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 відбулося зменшення активів на 11050,3 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 – на 4509,1 тис. грн.

Щодо активів групи А3, що включає в себе запаси, то станом на 31.12.2018 їх обсяг становив 9286,9 тис. грн., на 31.12.2019 – 8229,9 тис. грн., а на 31.12.2020 – 7727,7 тис. грн. Динаміка активів, що повільно

реалізуються, демонструє зменшення станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 на 1559,2 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 – на 602,2 тис. грн.

Величина активів групи А4, що включає в себе необоротні активи становила 98,1 тис. грн. на 31.12.2019, а на 31.12.2020 – 166,0 тис. грн. Сума груп активів відповідає величині «рядка 1300» форми 1-м «Баланс» – загальному обсягу майна підприємства, а отже, групування проведено правильно.

Як бачимо з табл. 2.6, станом на 31.12.2018 найбільшу питому вагу в загальному обсязі майна ТОВ «Компас Актив» займає група активів А2 (активи, що швидко реалізуються), частка якої складає 70,43 %. Наступною за часткою в майні займає група активів А3 (активи, що повільно реалізуються), питома вага яких складає 23,19 %. Найменшу питому вагу займає група активів А4 – необоротні активи, їхня частка становить 0,0 %.

Станом на 31.12.2019 найбільшу питому вагу займає група активів А2 – 71,99 %. У цьому ж році наступна за питома вага становить група активів А3, яка становить 27,67 %. Група активів А4 склала 0,33 %, проте найменшу питому вагу займає група активів А1 – 0,01 %.

На кінець 2020 року найбільшу питому вагу займає група активів А2 (68,18 %), наступна за питома вага – група активів А3 (30,70 %), група активів А4 склала 0,66 %. Найменшу питому вагу займає група активів А1 – 0,46 %.

Визначивши динаміки складу та структури активів за ступенем ліквідності ТОВ «Компас Актив» слід здійснити групування пасивів за терміном їх погашення (дод. Б). Результати групування представлені в табл. 2.7.

З табл. 2.7 можна побачити динаміку пасивів за ступенем терміновості ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років, зокрема негайні пасиви були відсутні у джерелах утворення майна, що є позитивно. Короткострокові пасиви станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшилися на 15046,8 тис. грн., а порівняно з 31.12.2019 – на 5000,4 тис. грн., що є позитивним

аспектом у фінансово-господарській діяльності. Варто зазначити, що короткострокові пасиви є основною складовою у джерелах утворення майна ТОВ «Компас Актив».

Таблиця 2.7

**Динаміка складу та структури пасивів ТОВ «Компас Актив»
за терміном погашення за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Групи пасивів	Станом на:						Абсолютна зміна обсягу, тис.грн.	
	31.12.2018		31.12.2018		31.12.2018		На 31.12.20	На 31.12.20
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	порівняно з 31.12.18	порівняно з 31.12.19
П1	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0
П2	39777,7	99,31	29731,3	98,77	24730,9	98,25	-15046,8	-5000,4
П3	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,0
П4	277,4	0,69	371,1	1,23	440,7	1,75	163,3	69,6
Баланс	40055,1	100,0	30102,4	100,0	25171,6	100,0	-14883,5	-4930,8

Довгострокових зобов'язань на підприємстві на кінець 2018 – 2020 років не виявлено. Поряд з тим, постійні пасиви станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 збільшилася на 163,3 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 – на 69,6 тис. грн., що відбулося за рахунок зростання нерозподіленого прибутку досліджуваного підприємства.

Аналізуючи структуру джерел фінансування майна за терміном погашення, робимо висновок, що за досліджуваний період найбільшу частку займає група пасивів П2, питома вага яких складає 99,31 %, 98,77 %, 98,25 %. Найменшу питому вагу займає група пасивів П4 – 0,69 %, 1,23 %, 1,75 % відповідно.

Здійснивши групування активів та пасивів, доцільно визначити ліквідності балансу ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років, оскільки надлишок або нестача коштів за окремими стаття активів та пасивів дасть змогу визначити тип ліквідності балансу (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Платіжний баланс ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки
(станом на кінець року)**

Група активів	Обсяг, тис. грн.			Група пасивів	Обсяг, тис. грн.			Надлишок (нестача) коштів, тис.грн.		
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020		31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
A1	2556,1	3,5	116,1	П1	0	0	0	2556,1	3,5	116,1
A2	28212,1	21670,9	17161,8	П2	39777,7	29731,3	24730,9	-11565,6	-8060,4	-7569,1
A3	9286,9	8329,9	7727,7	П3	0	0	0	9286,9	8329,9	7727,7
A4	0	98,1	166	П4	277,4	371,1	440,7	-277,4	-273	-274,7
Баланс	40055,1	30102,4	25171,6	Баланс	40055,1	30102,4	25171,6	×	×	×
Тип ліквідності балансу					31.12.18	Помірна ліквідність балансу				
					31.12.19	Помірна ліквідність балансу				
					31.12.20	Помірна ліквідність балансу				

Проаналізувавши дані табл. 2.8, можна зазначити, що на кінець 2018 року ТОВ «Компас Актив» має змогу частково покрити свої зобов'язання за рахунок найбільш ліквідних активів, оскільки надлишок грошових коштів становить 2556,1 тис. грн.; на 31.12.2019 – надлишок склав 3,5 тис. грн.; на 31.12.2020 – надлишок грошових коштів становив 116,1 тис. грн. Це відбулося за рахунок відсутності найбільш термінові зобов'язань.

Нестача активів, що швидко реалізуються, на кінець 2018 року становила 11565,6 тис. грн., на кінець 2019 року – 8060,4 тис. грн., на кінець 2020 року – 7569,1 тис. грн., що є негативним. Надлишок активів, які реалізуються повільно, на 31.12.2018 склав 9286,9 тис. грн., на 31.12.2019 – 8329,9 тис. грн., а на 31.12.2020 – 7727,7 тис. грн., що є досить позитивним. Нестача активів, що важко реалізуються, на кінець 2018 року становила 277,4 тис. грн., на кінець 2019 року – 273,0 тис. грн., на кінець 2020 року – 274,7 тис. грн.

Використовуючи інформацію з дод. Б щодо типів ліквідності балансу суб'єкта господарювання, слід зазначити, що продовж досліджуваного періоду ТОВ «Компас Актив» має помірно ліквідний баланс. Дана ситуація є позитивною, проте потрібно її поліпшувати.

Визначимо рівень поточної платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років, використовуючи методику, наведену в дод. Б:

Пл 31.12.2018 = (2556,1+28212,1) – (0,0 + 39777,7) = -9009,5 тис. грн.;

Пл 31.12.2019 = (3,5+21670,9) – (0,0+29731,3) = -8056,9 тис. грн.;

Пл 31.12.2020 = (116,1 + 17161,8) – (0,0+24730,9) = -7453,0 тис. грн.

Відповідно до встановлених умов, всі вище перелічені значення є менші нуля, хоча і має місце тенденція до зменшення (що є негативним), а це означає, про наявність поточної неліквідності балансу на ТОВ «Компас Актив».

Визначимо рівень перспективної платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років:

Пр 31.12.2018 = 9286,9 – 0,0 = 9286,9 тис. грн.;

Пр 31.12.2019 = 8329,9 – 0,0 = 8329,9 тис. грн.;

Пр 31.12.2020 = 7727,7 – 0,0 = 7727,7 тис. грн.

За результатами розрахунків бачимо, що на кінець 2018 – 2020 років, абсолютні значення перспективної платоспроможності ТОВ «Компас Актив» позитивні. Отже, перспективна платоспроможність підприємства наявна, проте має тенденцію до зменшення.

Використовуючи дані табл. 2.6 та 2.7, проведено оцінку рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років. Результати розрахунків представимо у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Оцінка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

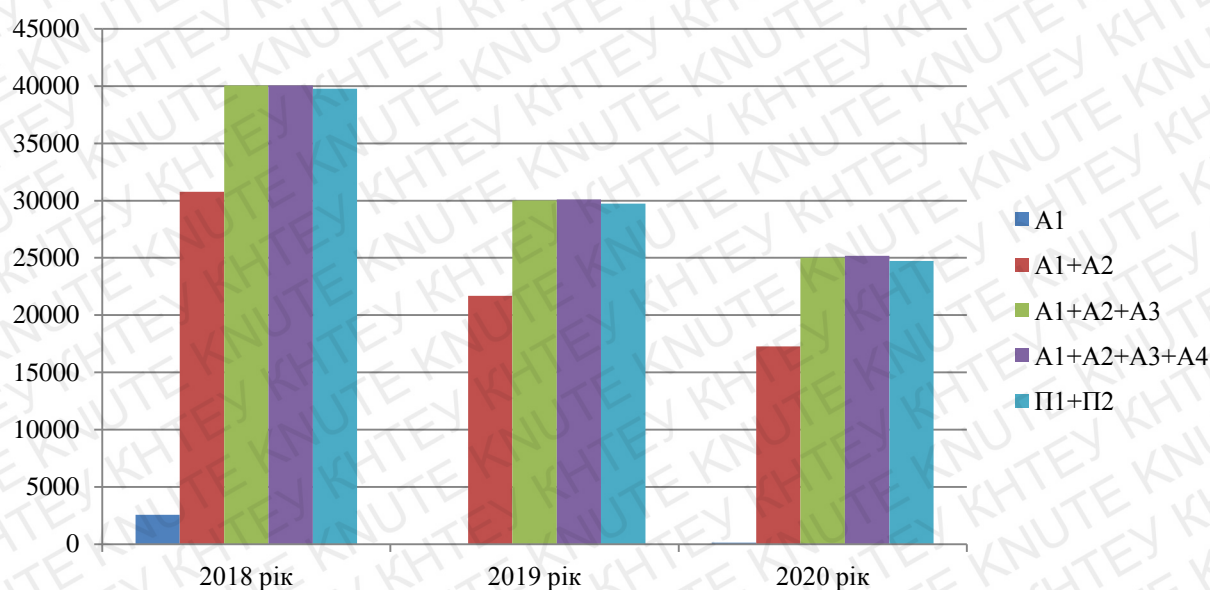
Показник	Обсяг, тис. грн.		
	На 31.12.2018	На 31.12.2019	На 31.12.2020
A1	2556,1	3,5	116,1
A1+A2	30768,2	21674,4	17277,9
A1+A2+A3	40055,1	30004,3	25005,6
A1+A2+A3+A4	40055,1	30102,4	25171,6
П1+П2	39777,7	29731,3	24730,9
Рівень платоспроможності	Середній	Середній	Середній

Аналізуючи рівень платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на кінець

2018 – 2020 років, використовуючи розподіл активів за рівнем ліквідності та пасивів за терміном повернення, бачимо, що впродовж досліджуваного періоду підприємство формує свої активи переважно за рахунок власних коштів, а рівень платоспроможності – стабільний, середній.

Для наочності відобразимо рівень платоспроможності ТОВ «Компас Актив», використовуючи стовпчикову діаграму, результати представимо на рис. 2.1.

Так, з рис. 2.1 можна наочно побачити як знизився рівень платоспроможності на ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років, що свідчить про необхідність пошуку резервів підвищення платоспроможності суб'єкта господарювання.

Рис. 2.1. Динаміка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року), тис.грн.

Після проведення аналізу ліквідності балансу, слід провести розрахунки системи показників, що в повній мірі характеризують платоспроможність підприємства. Для оцінювання рівня платоспроможності, поряд з абсолютними показниками використовують систему відносних показників (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

**Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Показники	Формула розрахунку	Станом на:			Абсолютна зміна	
		31.12.18	31.12.19	31.12.20	На 31.12.20 порівняно з 31.12.18	На 31.12.20 порівняно з 31.12.19
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	$K_{аб.л} = \frac{A_1}{\Pi_1 + \Pi_2}$	0,064	0,00012	0,005	-0,059	0,005
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{ш.л} = \frac{A_1 + A_2}{\Pi_1 + \Pi_2}$	0,774	0,729	0,699	-0,075	-0,030
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	$K_{зл.} = \frac{A_1 + A_2 + A_3}{\Pi_1 + \Pi_2}$	1,007	1,009	1,011	0,004	0,002
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	$K_{пром.л.} = \frac{A_2}{\Pi_1 + \Pi_2}$	0,709	0,729	0,694	-0,015	-0,035
Коефіцієнт перспективної платоспроможності	$K_{нюп} = \frac{\Pi_1 + \Pi_2 + \Pi_3}{\Pi_4}$	143,395	80,117	56,117	-87,277	-24,000

Отже, аналізуючи коефіцієнти платоспроможності ТОВ «Компас Актив», було виявлено, що за досліджуваний період більшість показників мають тенденцію до зниження, що є негативним, оскільки свідчить про незбалансованість активів та зобов'язань. Здійснивши оцінку рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив», отримали такі результати:

- коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) на 31.12.2018 становить 0,064, на 31.12.2020 – 0,005. Це означає, що незначну частину короткострокової заборгованості підприємство може погасити відразу або на протязі двох-трьох днів (до прикладу реалізація цінних паперів). Доцільно зазначити, що еталонне значення має складати $> 0,2$ [28], проте обчислені показники менші. Так, коефіцієнт абсолютної ліквідності

(платоспроможності) станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшилася на 0,059, а у порівнянні з 31.12.2019 збільшився на 0,005;

- коефіцієнт швидкої ліквідності на 31.12.2018 становить 0,774, на 31.12.2019 – 0,729, на 31.12.2020 – 0,699. Це означає, що підприємство має достатню кількість грошових та інших активів для погашення поточних зобов'язань. Рекомендоване значення має складати $> 1,0$ [28], проте обчислені показники менші. Так, коефіцієнт швидкої ліквідності станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшилася на 0,075, а у порівнянні з 31.12.2019 – на 0,030;

- коефіцієнт покриття на 31.12.2018 становить 1,007, на 31.12.2019 – 1,009, на 31.12.2020 – 1,019. Зазначені показники частково не відповідають нормативним значенням ($> 2,0$), однією з причин скорочення є збільшення короткострокових зобов'язань, а саме кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. Так, коефіцієнт покриття станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 збільшився на 0,004, а у порівнянні з 31.12.2019 – на 0,002, що є позитивним;

- коефіцієнт проміжної платоспроможності станом на 31.12.2018 становить 0,709, на 31.12.2019 – 0,729, на 31.12.2020 – 0,694. Це свідчить про те, що ТОВ «Компас Актив» не може погасити свої короткотермінові зобов'язання за платежами найближчим часом, оскільки дебіторська заборгованість лише частково перекриває поточні зобов'язання досліджуваного підприємства. Допустиме значення цього коефіцієнта – на рівні 0,7 – 0,8. Визначивши реальні терміни погашення дебіторської заборгованості, можна скласти календар погашення поточних зобов'язань. Так, коефіцієнт термінової платоспроможності станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшився на 0,015, а у порівнянні з 31.12.2019 – на 0,035, що є негативним;

- коефіцієнт перспективної платоспроможності станом на 31.12.2018 становить 143,395, на 31.12.2019 – 80,117, на 31.12.2020 – 56,117. Оскільки значення цього показника > 1 , то вважається, що підприємство у найближчій

перспективі буде платоспроможним. Так, коефіцієнт перспективної платоспроможності станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 зменшився на 87,277, а у порівнянні з 31.12.2019 – на 24,00.

Оцінка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на основі використання статичного підходу дає якісну та кількісну інформацію про його діяльність. Аналізуючи результати, можна сказати, що на ТОВ «Компас Актив» спостерігається негативна тенденція щодо здійснення його фінансово-господарської діяльності. Негативним є те, що баланс підприємства помірно ліквідний, а це означає, що підприємства у найближчих 12 місяців не має змогу погасити найбільш термінові зобов'язання. Показники платоспроможності мають досить позитивні значення, хоч і мають тенденцію до зменшення, а це відповідно підвищує ризик втрати платоспроможності підприємства.

2.3. Аналіз допоміжних показників платоспроможності ТОВ «Компас Актив»

Сутність діагностики платоспроможності полягає в тому, щоб отримати достовірну інформацію про стан і можливості підприємства з позиції його змоги оплатити свої зобов'язання продовж певного періоду часу. В умовах сьогодення – карантинних обмежень в період пандемії COVID-19 - головним завданням є забезпечення платоспроможності суб'єкта господарювання й пошук шляхів підтримки її рівня, достатнього для миттєвого/своєчасного у визначений термін виконання своїх зобов'язань наявними грошовими коштами, і, при цьому, не змінювати «ритм повсякденної діяльності» на основі використання методів планування та прогнозування.

За даними табл. 2.11 проаналізуємо обсяг робочого капіталу ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки.

Таблиця 2.11

**Динаміка обсягу робочого капіталу ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки**

Показник	Методика розрахунку	Роки			Абсолютна зміна	
		31.12.18	31.12.19	31.12.20	На 31.12.20 порівняно з 31.12.18	На 31.12.20 порівняно з 31.12.19
Робочий капітал, тис. грн.	Ф.1. ряд. 1195-ряд.1695	277,4	273,0	274,7	-2,7	1,7
Норматив робочого капіталу, тис. грн.	Ф.1. ряд. 1195 x 30% / 100%	83,22	81,90	82,41	-0,81	0,51

Чистий робочий капітал використовується для оцінки рівня платоспроможності, так станом на 31.12.2018 становить 277,4 тис. грн., на 31.12.2019 – 273,0 тис. грн., на 31.12.2020 – 274,7 тис. грн., так станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 розмір робочого капіталу зменшився на 2,7 тис. грн., а порівняно з 31.12.2019 – збільшився на 1,7 тис. грн., що є позитивним.

Оптимальний розмір (норматив) робочого капіталу залежить від сфери діяльності, обсягу реалізації, кон'юнктури ринку. Так у вітчизняній літературі найчастіше використовують 30,0 % [25]. Норматив робочого капіталу станом на 31.12.2018 склав 83,22 тис. грн., на 31.12.2019 – 81,9 тис. грн., на 31.12.2020 – 82,41 тис. грн. Так, станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 відбулося зменшення нормативного розміру робочого капіталу на 0,81 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 збільшення на 0,51 тис. грн.

Наступним етапом дослідження є оцінка фінансової стійкості ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років, що дасть змогу охарактеризувати збалансованість його активів та пасивів, а також визначити можливості підприємства ефективно формувати, розподіляти та використовувати фінансові ресурси (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Оцінка типу поточної фінансової стійкості ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

Показник	Алгоритм розрахунку	Обсяг, тис.грн.			Абсолютна зміна, тис.грн.	
		31.12.18	31.12.19	31.12.20	На 31.12.20 порівняно з 31.12.18	На 31.12.20 порівняно з 31.12.19
Власні оборотні кошти (ВОК)	ф. 1 (р. 1495 – р. 1095)	277,4	273	274,7	-2,7	1,7
Функціонуючий капітал (ФК)	ф.1 (р. 1495 – р. 1095 + р. 1595)	277,4	273	274,7	-2,7	1,7
Загальна величина основних джерел формування запасів (ЗВ)	ф. 1 (р. 1495 + р. 1595 + р. 1600 – р. 1095)	277,4	273	274,7	-2,7	1,7
Запаси (З)	ф. 1 р.1100	4332,70	3733,80	4970,50	637,8	1236,7
Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів	ВОК – З	-4055,30	-3460,80	-4695,80	-640,5	-1235
Надлишок (+) або нестача (-) функціонуючого капіталу для формування запасів	ФК – З	-4055,30	-3460,80	-4695,80	-640,5	-1235
Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини основних джерел формування запасів	ЗВ – З	-4055,30	-3460,80	-4695,80	-640,5	-1235
Тип фінансової стійкості		Не стійкий фінансовий стан	Не стійкий фінансовий стан	Не стійкий фінансовий стан	×	×

Відповідно до табл. 2.12 для початку визначаємо величину власних оборотних коштів, що визначається як різниця власного капіталу та необоротних активів підприємства. Величина власних оборотних коштів станом на 31.12.2018 становила 277,4 тис. грн., на 31.12.2019 – 273 тис. грн., а на 31.12.2020 – 274,7 тис. грн. В цілому, вартість власних оборотних активів станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 показала зменшення на 2,7 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 показала зростання на 1,7 тис. грн.

Величина запасів станом на 31.12.2018 становила 4332,70 тис. грн., на

31.12.2019 – 3733,80 тис. грн., а на 31.12.2020 – 4970,50 тис. грн. Так, станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 показала зростання на 637,8 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 – на 1236,7 тис. грн.

Внаслідок проведення розрахунків, як різниця між власними оборотними коштами та запасами, протягом досліджуваного періоду спостерігається нестача власних оборотних коштів для формування запасів. Зокрема, станом на 31.12.2018 становила 4055,30 тис. грн., на 31.12.2019 – 3460,80 тис. грн., а на 31.12.2020 – 4695,80 тис. грн. Відповідно аналізуючи динамку, можна зазначити як негативну, оскільки станом на 31.12.2020 порівняно з 31.12.2018 показала зменшення на 640,5 тис. грн., а у порівнянні з 31.12.2019 – на 1235,0 тис. грн., тобто загалом спостерігається тенденція до погіршення результатів.

Враховуючи те, що протягом досліджуваного періоду довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів у ТОВ «Компас Актив» були відсутні, то нестача власних оборотних коштів прирівнюється до нестачі власних оборотних коштів, довгострокових кредитів та короткострокових кредитів банку для формування запасів підприємства.

У цілому, слід зазначити, що формування запасів на ТОВ «Компас Актив» є значною проблемою, а це означає, що підприємство має не стійкий фінансовий стан. Проаналізувавши тип фінансової стійкості ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018 – 2020 років, бачимо, що обсяг доступного власного оборотного капіталу є значно меншим ніж обсяг запасів, тобто для фінансування поточної діяльності підприємство залучає сторонні фінансові ресурси.

Зниження типу фінансової стійкості на ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки є негативним, дослідження необхідно доповнити обчислення відносних показників (табл. 2.13).

При оцінці показників фінансової стійкості ТОВ «Компас Актив» на кінець 2018–2020 років, нами виявлено низький рівень фінансової стійкості підприємства, зокрема:

Таблиця 2.13

**Динаміка коефіцієнтів фінансової стійкості ТОВ «Компас Актив»
за 2018 – 2020 роки (станом на кінець року)**

№ з/п	Показник	Алгоритм розрахунку	Станом на:			Абсолютна зміна	
			31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	На 31.12.20 порівняно з 31.12.18	На 31.12.20 порівняно з 31.12.19
1.	Коефіцієнт незалежності (концентрації власного капіталу)	$p.1495 (\Phi.1) / p.1300 (\Phi.1)$	0,007	0,012	0,018	0,011	0,006
2.	Коефіцієнт фінансової стійкості	$(p.1495 + p. 1595) (\Phi.1) / p.1300 (\Phi.1)$	0,007	0,012	0,018	0,011	0,006
3.	Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$(p.1195 - p. 1695) (\Phi.1) / p.1195 (\Phi.1)$	0,007	0,009	0,011	0,004	0,002
4.	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	$(p.1595 + p. 1695) (\Phi.1) / p.1300 (\Phi.1)$	0,993	0,988	0,982	-0,011	-0,005
5.	Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, левериджу)	$(p.1595 + p. 1695) (\Phi.1) / p.1495 (\Phi.1)$	143,395	80,117	56,117	-87,277	-23,999
6.	Коефіцієнт фінансування	$p.1495 (\Phi.1) / (p.1595 + p. 1695) (\Phi.1)$	0,007	0,012	0,018	0,006	0,005

1. Коефіцієнт незалежності (концентрації власного капіталу) характеризує, що на кінець 2018 року на 1 грн. власного капіталу припадає 0,007 грн. загальної вартості джерел утворення майна підприємства, на кінець 2019 року – 0,012 грн., а на кінець 2020 року – 0,018 грн., що свідчить про зростання залежності підприємства від залучених коштів, при цьому він не відповідає рекомендованому значенню (0,5 – 0,8), проте спостерігаємо незначне зростання.

2. Коефіцієнт фінансової стійкості на 31.12.2018 становив 0,007, на 31.12.2019 – 0,012, а на 31.12.2020 – 0,018, тобто не відповідає рекомендованому значенню (0,6 – 0,9), що є негативним.

3. Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами на кінець 2018 року становив 0,007, на кінець 2019 року – 0,009, на кінець 2020 року – 0,011, тобто ТОВ «Компас Актив» не має можливість здійснювати

незалежну фінансову політику. Значення показника знаходиться поза межами рекомендованого (0,5), проте спостерігаємо його незначне зростання.

4. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу на 31.12.2018 становив 0,993, на 31.12.2019 – 0,988, на 31.12.2020 – 0,982, що свідчить про значний рівень залежності від кредиторів – значення знаходяться за межами нормативного (менше як 0,5).

5. Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу (фінансового ризику, левериджу) на кінець 2018 року становив 143,395, на кінець 2019 року – 80,117, на кінець 2020 року – 56,117. Значення знаходяться за межами нормативного значення (менше як 1,0), що є негативним.

6. Коефіцієнт фінансування на 31.12.2018 становив 0,007, на 31.12.2019 – 0,002, на 31.12.2020 – 0,018. Частка активів, що фінансується за рахунок стійких джерел фінансування, збільшилася. Водночас, фактичні значення коефіцієнта знаходяться поза межами нормативного (понад 1,0), що є негативним.

Таким чином, слід підсумувати, що керівництву ТОВ «Компас Актив» слід акумулювати достатньо коштів, які б змогли забезпечити платоспроможність підприємства. Якщо характеризувати фінансову стійкість підприємства, то у перебігу проведення розрахунків було виявлено, що ТОВ «Компас Актив» має не стійкий фінансовий стан, значна частина показників знаходиться поза межах нормативу. Проаналізувавши фінансову звітність ТОВ «Компас Актив» за 2018 – 2020 роки, в частині діагностики рівня платоспроможності, можна зробити конкретні висновки: підприємству не вистачає абсолютноліквідних активів, тому потрібно збільшити їх обсяг. Враховуючи все вищенаведене, слід обґрунтувати основні напрями підвищення ефективності управління платоспроможністю в системі економічної безпеки ТОВ «Компас Актив».

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ «КОМПАС АКТИВ»

У ринковій економіці платоспроможність підприємства розглядається як один із найважливіших елементів його господарського механізму, фактор стабільного розвитку. Загроза банкрутства змушує підприємство забезпечувати свою платоспроможність, покращувати фінансові показники діяльності. Тому вдосконалення організаційних та методичних основ оцінки і управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства є актуальною і важливою господарською проблемою.

У сучасних умовах нестабільності економіки менеджмент суб'єкта господарювання повинен «тримати руку на пульсі» при оцінці платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства, адже «прогавивши» будь-яку найменшу деталь, що визначає рівень платоспроможності підприємства, можливе настання незадовільного фінансового стану або навіть передкритичного. За таких умов посилюється важливість прогнозування рівня платоспроможності підприємства на перспективу. Керівництву підприємства варто завчасно передбачати наростання незадовільних показників, що передують настанню критичного стану, щоб застосувати заходи щодо їх нівелювання. Варто зазначити, що прогнозування платоспроможності на майбутній період є запорукою прийняття раціональних рішень в системі економічної безпеки підприємства.

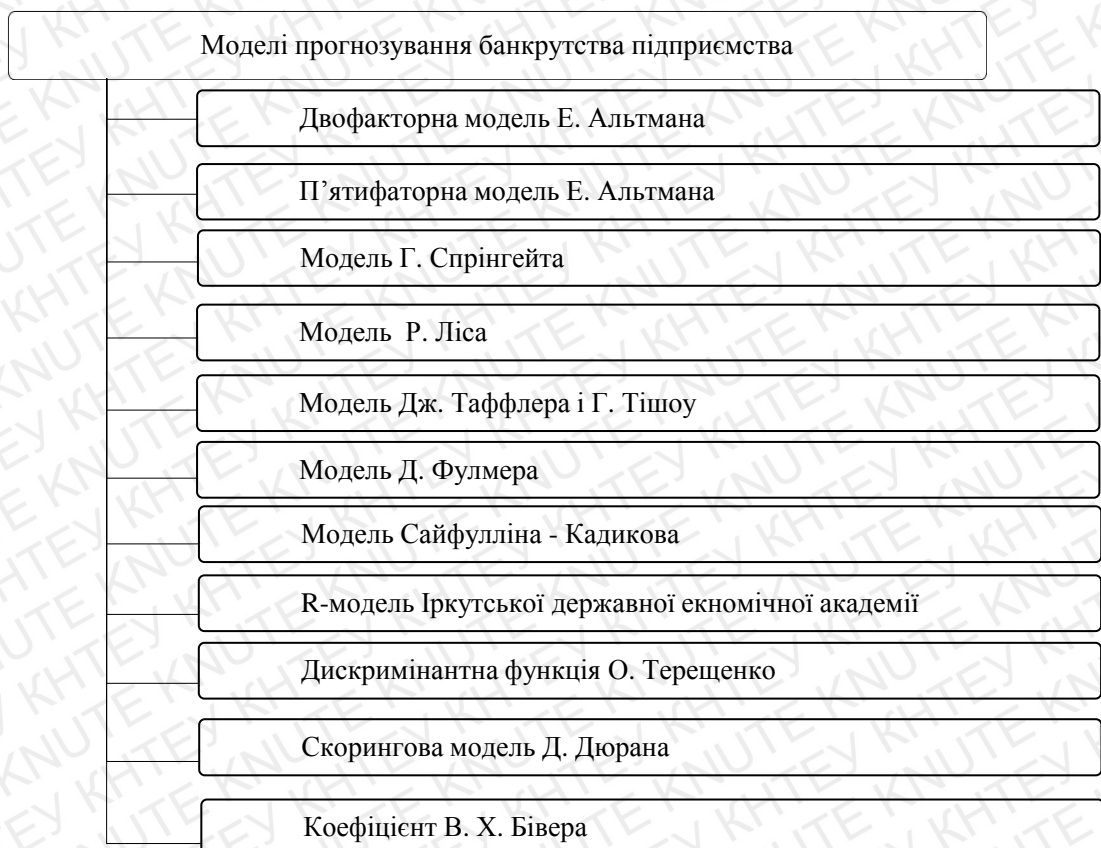
Стабільний розвиток підприємства може відбуватися на основі застосування коректних методів прогнозування та планування його діяльності. А ось через відсутність планування та прогнозування, не виключено прийняття хибних управлінських рішень та дій, що здатні завдати серйозні збитки. Прогнозування дає змогу виявити присутні на ринку проблеми, а планування – визначити необхідні заходи для їх подолання.

Окрім того, «саме ринок дає можливість скорегувати економічні процеси, розвиток яких неможливо абсолютно точно передбачити внаслідок інформаційної недостатності. Все це підтверджує думку про органічний взаємозв'язок планування та прогнозування з ринком та обов'язкової їх наявності у сучасних умовах» – відмічає Л. В. Олійник [30].

Під час прогнозування аналітик здійснює збір, обробку та аналіз інформації, а також визначення реалістичності прогнозу. Для формування якісних прогнозів доцільно використовувати сучасні обчислювальні технології, які дозволяють зменшити трудомісткість процесу розробки прогнозу, а також підвищити його якість, релевантність та інформативність.

У міжнародній практиці для прогнозування кризових явищ і банкрутства широко використовується мультиплікативний дискримінантний аналіз [52, 16, 54, 15, 55]. На рис. 3.1 представлено найбільш поширені моделі, за допомогою яких здійснюється оцінка ймовірності банкрутства.

Рис. 3.1. Сучасні моделі прогнозування банкрутства на основі дискримінантного аналізу

Отже, для здійснення прогнозування банкрутства в економічній літературі пропонується застосовувати дискримінантні моделі, проте при їх використанні необхідно враховувати специфіку діяльності підприємства, конкуренцію на ринку, особливості галузі та економіки країни в цілому. Розглянемо детальніше кожну з вищевказаних моделей [28, 11, 52, 16, 54, 15, 55] (Додаток Д).

Здійснимо аналіз ймовірності банкрутства ТОВ «Компас Актив» за допомогою скорингової моделі Д. Дюрана (суть якої полягає у присвоєнні балів за певне значення показника фінансової стійкості). Результати обчислень наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «Компас Актив» за допомогою скорингової моделі Д. Дюрана

Показник	На 31.12.2018		На 31.12.2019		На 31.12.2020	
	Значення	Бали	Значення	Бали	Значення	Бали
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	0,064	0	0,00012	0	0,005	0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,774	6	0,729	6	0,699	6
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	1,007	4	1,009	4	1,011	4
Коефіцієнт автономії	0,007	0	0,012	0	0,018	0
Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом	1,000	12	0,416	12	0,467	12
Коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом	15,619	12	13,677	12	18,094	12
Разом балів	X	34	X	34	X	34
Клас	IV		IV		IV	
Характеристика класу	Підприємство з високим ризиком банкрутства навіть після прийняття дій щодо фінансового, кредитори ризикують втратити свої кошти та відсотки оздоровлення					

Проаналізувавши ймовірність банкрутства за допомогою скорингової моделі нами виявлено, що впродовж трьох років ТОВ «Компас Актив» відноситься до IV класу – підприємство з високим ризиком банкрутства, тобто навіть після прийняття дій щодо фінансового, кредитори ризикують втратити свої кошти та відсотки оздоровлення. Водночас, ми спостерігаємо

негативну тенденцію, тому управлінському персоналу варто здійснювати постійний моніторинг для попередження кризових явищ.

Здійснено оцінку ймовірності банкрутства ТОВ «Компас Актив» за допомогою чотирьох факторної моделі Таффлера і Тішоу. Результати розрахунків представлено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

**Прогнозування ймовірності банкрутства ТОВ «Компас Актив»
за допомогою моделі Таффлера і Тішоу**

Показник	Джерело інформації	2018 рік	2019 рік	2020 рік
x1 – прибуток від реалізації / короткострокові зобов'язання	ф.2-м р.2000/ ф. 1-м р. 1695	1,154	1,056	1,166
x2 – оборотні активи / сума зобов'язань	ф. 1-м р. 1195/ ф.1-м (р.1595+1695)	1,007	1,009	1,011
x3 – короткострокові зобов'язання / сума активів	ф. 1-м р. 1695/ ф.1-м р.1300	0,993	0,988	0,982
x4 – виручка / сума активів	ф.2.-м р.2000/ ф.1-м р.1300	1,146	1,043	1,145
Модель Z	$= 0,53x1 + 0,13x2 + 0,18x3 + 0,16x4$	1,105	1,036	1,109

Проаналізувавши ймовірність настання банкрутства для ТОВ «Компас Актив», варто відзначити позитивну ситуацію, зокрема:

- у 2018 році показник становив 1,105 пункти, що вище за нормативний показник 0,3, тобто фінансовий стан ТОВ «Компас Актив» був задовільним;

- у 2019 році показник становив 1,036 пункти, що свідчить про покращення фінансової ситуації ТОВ «Компас Актив»;

- у 2020 році бачимо, що показник склав 1,109 пункти; хоч показник і зменшився, проте, можна зробити висновки, що ймовірність настання банкрутства для ТОВ «Компас Актив» є мінімальною.

У Додатку Е наведені результати розробки плану доходів та витрат і балансового плану ТОВ «Компас Актив».

Розрахуємо прогнозований рівень згрупованих активів за ступенем ліквідності ТОВ «Компас Актив» станом на 31.12.2021 (табл. 3.3),

використовуючи дані з табл.2.6.

Таблиця 3.3

**Прогнозний обсяг згрупованих активів за ступенем ліквідності
ТОВ «Компас Актив» на кінець 2021 року**

Група активів	Обсяг, тис. грн.			Прогнозний рівень показника станом на 31.12.2021
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	
A1	2556,1	3,5	116,1	24,7
A2	28212,1	21670,9	17161,8	13385,3
A3	9286,9	8329,9	7727,7	7049,2
A4	-	98,1	166	124,5
Баланс	40055,1	30102,4	25171,6	20583,7

Відповідно до табл. 3.3, на 31.12.2021 спостерігається зменшення величини A1 до 24,7 тис. грн., величини A2 - до 13385,3 тис. грн., величина A3 – до 7049,2 тис. грн. Поряд з тим, величина A4 збільшиться до 124,6 тис. грн., прогноз здійснено з умовою, що вартість необоротних активів підприємства не зміниться. Загалом майно підприємства має тенденцію до зменшення, так станом на 31.12.2021 до 20636,14 тис. грн., що є негативним.

Розрахуємо прогнозований рівень згрупованих пасивів за терміновістю зобов'язань ТОВ «Компас Актив» станом на 31.12.2021 (табл. 3.4), використовуючи цифровий матеріал табл. 2.7.

Таблиця 3.4

**Прогнозний обсяг згрупованих пасивів за терміновістю зобов'язань
ТОВ «Компас Актив» на кінець 2021 року**

Група пасивів	Обсяг, тис. грн.			Прогнозний рівень показника станом на 31.12.2021
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	
П1	0	0	0	0
П2	39777,7	29731,3	24730,9	20121,8
П3	0	0	0	0
П4	277,4	371,1	440,7	461,9
Баланс	40055,1	30102,4	25171,6	20583,7

Відповідно до табл. 3.4 планується зменшення показника П2 до 20121,8 тис. грн., показника П4 збільшення до 461,9 тис. грн. Величина П4 і

надалі збільшується, що характеризується плановим зростанням величини нерозподіленого прибутку на підприємства, тому ТОВ «Компас Актив» слід звернути увагу на фактори, що спричиняють значне зростання витрат та зменшення чистого доходу від реалізації продукції з метою стабілізації фінансового становища на підприємстві.

На основі даних, що були розраховані у табл.2.10, а також обчислених прогнозних рівнів активів та пасивів, визначимо прогнозовані показники платоспроможності ТОВ «Компас Актив» станом на 31.12.2021, результати представимо в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Прогнозний рівень показників платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на кінець 2021 року

Показник	Станом на:			Прогноз на 31.12.2021
	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	0,064	0,00012	0,005	0,001
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,774	0,729	0,699	0,666
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	1,007	1,009	1,011	1,017
Коефіцієнт проміжної платоспроможності	0,709	0,729	0,694	0,665
Коефіцієнт перспективної платоспроможності	143,395	80,117	56,117	43,563

Аналізуючи дані табл. 3.5, можна зазначити, що коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) на 31.12.2021 становитиме 0,001, при еталонному значенні $> 0,2$ [11], що не відповідає нормативу. Коефіцієнт швидкої ліквідності на 31.12.2021 становитиме 0,666, при еталонному значення $> 1,0$ [28], проте обчислений показник менший нормативного, що є негативним. Коефіцієнт покриття на 31.12.2021 становитиме 1,017, при еталонному значенні $> 2,0$, проте обчислений показник менший нормативного, що є негативним.

Коефіцієнт проміжної платоспроможності станом на 31.12.2021 становитиме 0,665, при допустимому значенню цього коефіцієнта

на рівні 0,7 – 0,8. Коефіцієнт перспективної платоспроможності станом на 31.12.2021 становитиме 43,563, значення цього показника рекомендується >1 , тому вважається, що підприємство у найближчій перспективі буде платоспроможним.

Тенденцію до зменшення рівня коефіцієнтів абсолютної ліквідності (платоспроможності), проміжної (швидкої) ліквідності, покриття (загальної ліквідності) та проміжної платоспроможності означає зменшення спроможності підприємства перетворити активи у грошові кошти, а відповідно ймовірність втрати платоспроможності є досить високою.

Керівництву ТОВ «Компас Актив» необхідно вжити заходи для підвищення рівня платоспроможності в системі економічної безпеки підприємства.

Беручи до уваги нормативні значення показників платоспроможності, а також суми поточних зобов'язань на кінець досліджуваного періоду можна визначити, які заходи вжити для покращення ситуації на підприємстві. Зокрема необхідно:

- збільшити суму грошових коштів і їх еквівалентів на рахунках у банківських установах;
- оптимізувати обсяги дебіторської і кредиторської заборгованості за строками, розмірами та обсягами погашення;
- збільшити частку власних оборотних коштів у виробничих запасах, готовій продукції, товарах, запасах незавершеного виробництва.

Платіжну спроможність в системі економічної безпеки підприємства оцінюють за наявністю грошових коштів на поточному рахунку: це вірно, оскільки маючи вільні кошти, підприємство може своєчасно розрахуватися з кредиторами. Але практика, аналізу засвідчує про несвоєчасність проведення розрахунків з кредиторами навіть при наявності вільних коштів на поточному рахунку.

Встановлення загрози неплатоспроможності ТОВ «Компас Актив» в системі економічної безпеки підприємства представлено схематично на

рис.3.2.

Рис.3.2. *Визначення загрози неплатоспроможності ТОВ «Компас Актив» в системі економічної безпеки*

ТОВ «Компас Актив» «реалізує» вільні грошові кошти різними способами не для забезпечення негайних зобов'язань, а на думку керівника, для більш важливих платежів, нехтуючи інтересами своїх кредиторів. Такі дії підприємства не є виправданими. Порядний, діловий керівник завжди подбає про своєчасну оплату боргу постачальникові, задовольнить вимоги кредиторів.

Оцінка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив» показала, що підприємство має нестійке економічне становище, спостерігається негативна тенденція, тобто з кожним роком відбувається зменшення деяких показників, водночас нами виявлено дисбаланс дебіторської та кредиторської заборгованості, зниження ліквідності, не стійкий фінансовий стан, що є негативним для фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому, на

нашу думку, доцільно здійснити SWOT-аналіз для ТОВ «Компас Актив» (Додаток Ж).

Отже, нами здійснено аналіз сильних та слабких сторін ТОВ «Компас Актив», за результатами якого виявлено, що підприємство має певні недоліки, зокрема дисбаланс між кредиторською та дебіторською заборгованістю, зростання зношеності основних засобів, низький фінансовий стан підприємства. Поряд з тим, ТОВ «Компас Актив» має можливість, використовуючи свої сильні сторони та можливості, на основі яких розробити та реалізувати «стратегію підвищення рівня платоспроможності», що дозволить нівелювати слабкі сторони та уникнути можливих загроз. Так, з метою досягнення максимальної ефективності, реалізація вказаних стратегії повинна здійснюватися комплексно, систематизовано та послідовно.

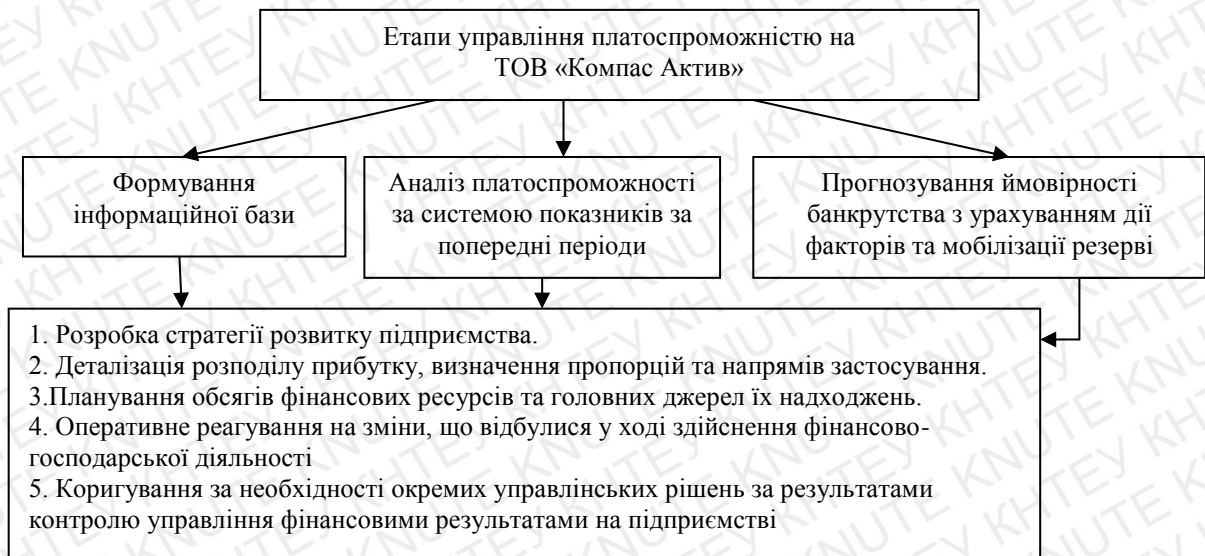
Ефективність управління процесами формування платоспроможності ТОВ «Компас Актив» в системі економічної безпеки підприємства значною мірою залежить від якості проведеного аналізу, реальності виявлених резервів, врахування їх у майбутній діяльності, економічного обґрунтування планів формування і використання фінансових результатів на перспективу. З метою покращення дієвості управління платоспроможністю ТОВ «Компас Актив» запропонована структурно-логічна схема управління, що представлена на рис. 3.3.

Функціонування ТОВ «Компас Актив» в умовах ринку визначається його здатністю приносити достатній прибуток. У плануванні розміру фінансових результатів беруть участь всі виробничі та функціональні підрозділи підприємства. Тільки в такому разі план може правильно віддзеркалювати внутрішньогосподарські резерви виробництва на базі більш раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Для ТОВ «Компас Актив» брак коштів та погашення термінових зобов'язань – це проблема актуальна. Основними напрямками, що сприяють підвищенню платоспроможності в системі економічної безпеки ТОВ «Компас Актив» на належному рівні можуть бути найрізноманітніші

(рис.3.4).

Рис. 3.3. Рекомендована схема управління платоспроможністю ТОВ «Компас Актив» в системі економічної безпеки підприємства

Зазначимо, що ТОВ «Компас Актив» повинно удосконалити систему управління. Вона має бути:

- рефлексивною, тобто базуватися на здатності прогнозувати наслідки реалізації прийнятих рішень і на цієї основі коригувати управлінські дії з урахуванням ситуації, що склалася;

- багатоваріантною і нелінійною;

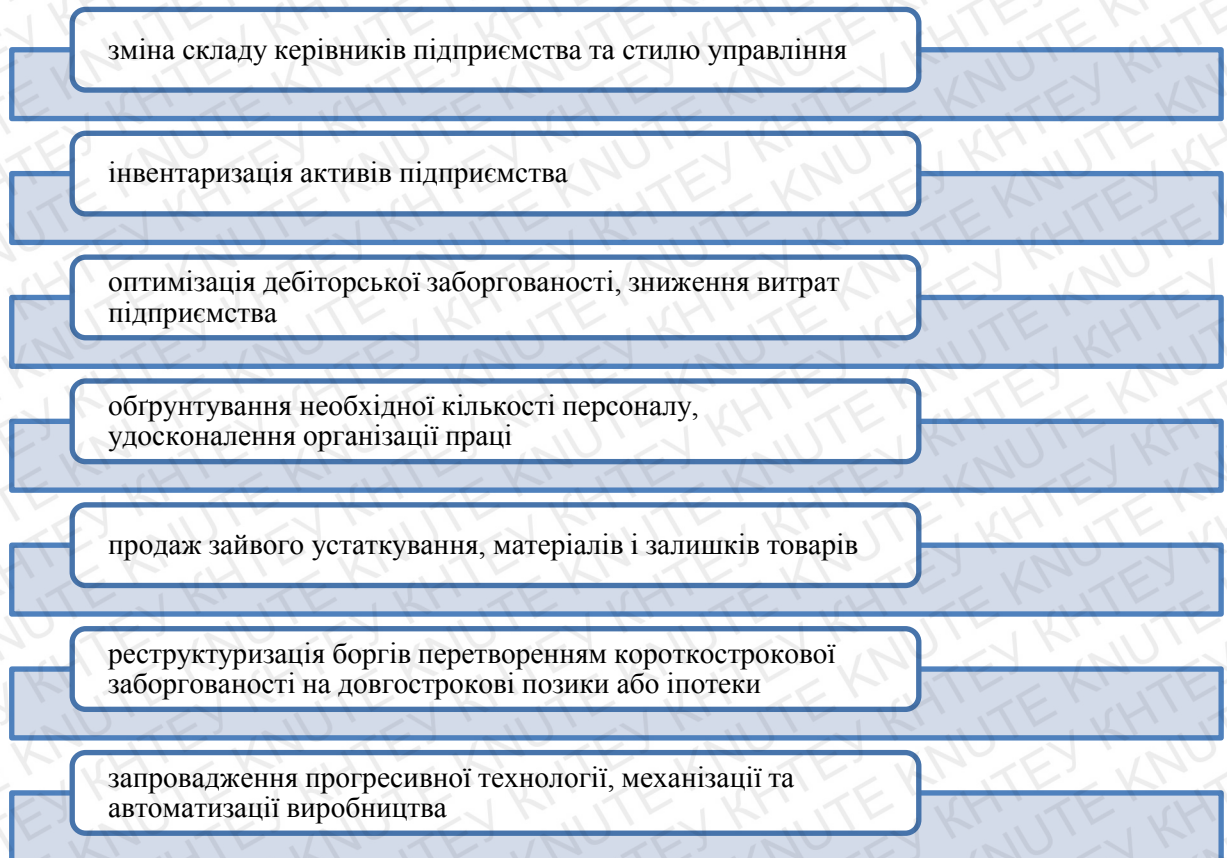
- ситуаційною, щоб порівнювати управлінські дії зі станом і тенденціями розвитку соціально-економічного середовища на момент прийняття рішень;

- самоорганізуючою, тобто система управління повинна змінюватися, щоб відповідати вимогам оновленого суспільства.

Головними напрямками підвищення управління платоспроможності в системі економічної безпеки ТОВ «Компас Актив» на сучасному етапі функціонування у жорстких карантинних обмеженнях мають стати:

- визначення основних напрямів управління платоспроможністю на основі комплексного аналізу світових тенденцій, технологічного передбачення й ретельного аналізу використаних методів управління

платоспроможністю підприємств-конкурентів;

Рис. 3.4. Основні напрямки, що сприятимуть підвищенню платоспроможності в системі економічної безпеки ТОВ «Компас Актив»

- забезпечення сприятливих умов для технологічної модернізації виробничої бази підприємства, підвищення інноваційної сприятливості та інвестиційної привабливості виробництва;
- налагодження взаємовигідної оптимальної системи взаємовідносин з компаніями-партнерами, постачальниками, дебіторами;
- створення дієвої інфраструктури генерації наукових знань, їх практичного застосування, сучасних тенденцій і здійснення управління платоспроможністю, спрямованих на формування достатньої кількості найбільш ліквідних активів для погашення термінових зобов'язань у найкоротший термін;
- підвищення ролі зворотного зв'язку із всіма ланками взаємовідносин (споживачі, постачальники, партнери українські та іноземні, інвестори).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У випускній кваліфікаційній роботі розкрито теоретико-методичні засади управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства, а також запропоновано нове вирішення поставлених проблем, що полягає в підвищенні рівня платоспроможності в системі економічної безпеки. Основні висновки щодо результатів проведеного дослідження полягають в наступному:

1. Дослідивши суть та значення поняття «платоспроможність», нами виявлено, що існує безліч наукових робіт у яких розкривається суть цього терміну. На нашу думку, платоспроможність є складним, багатофакторним явищем, що зумовлюється економічним середовищем, в межах якого здійснюється діяльність підприємства, а також результати його функціонування. При цьому він визначає рівень наявності відповідного обсягу необхідних грошових коштів, для реалізації ефективної діяльності суб'єкта господарювання та своєчасного погашення його зобов'язань.

2. Перш ніж дійти до сучасного розуміння економічної безпеки підприємства пройшов досить великий шлях від його заснування до сьогодення. Поняття економічна безпека підприємства – це збірне поняття, яке характеризує рівень захищеності всіх видів потенціалів від загроз, внутрішніх та зовнішніх, та забезпечує стабільний розвиток у довгостроковій перспективі. Тобто, під даним поняттям розуміють систему заходів, спрямованих на економічну стабільність та конкурентну спроможність підприємства.

3. Управління платоспроможності є необхідним та вирішальним фактором підприємства в умовах конкурентного середовища. Систематизація даних та оперативне реагування на отриману інформацію призводить до оптимально рівня платоспроможності в довгостроковій перспективі.

4. Динамічне управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства доцільно проводити на основі обліково-аналітичного

забезпечення у контексті забезпечення конкурентного розвитку підприємства полягає у виробленні низки практичних заходів у вигляді послідовних етапів розробки управлінського впливу (зазвичай, обліково-інформаційна, генераторна, організаційна, аналітична), необхідного для досягнення належного рівня ефективності використання та визначення інтенсивних та екстенсивних факторів впливу платоспроможності підприємства на результативність їх діяльності.

5. ТОВ «Компас Актив» – це сучасне підприємство, що постійно розвивається, вкладаючи кошти у різні сфери. Вартість майна підприємства зменшується, чистий прибуток має тенденцію до зниження. Підприємству необхідно приділити значну увагу мінімізації витрати використовує сучасні методи враховуючи складну фінансово-економічну ситуацію в країні (нестабільністю на міжнародному ринку, знецінення національної валюти, співвідношення між грошовими одиницями, зростання індексу споживчих цін, коливанням ставок банківських кредитів, стрімкими змінами в податковому законодавстві країни, карантинними обмеженнями в період пандемії COVID-19 тощо).

6. Водночас, дослідивши майновий стан підприємства нами виявлено, що основним джерелом фінансування діяльності підприємства є власний та позиковий капітал, що має як переваги так і недоліки. Стан основних засобів є середнім, але їх зношеність постійно зростає, а рівень придатності скорочується, тому на нашу думку доцільно проводити модернізацію основних засобів, з метою уникнення великих витрат у майбутніх періодах.

7. Оцінка рівня платоспроможності ТОВ «Компас Актив» на основі використання статичного підходу дає якісну та кількісну інформацію про його діяльність, яка необхідна для багатьох суб'єктів ринку. Аналізуючи результати, можна сказати, що на ТОВ «Компас Актив» спостерігається негативна тенденція щодо здійснення його фінансово-господарської діяльності. Негативним є те, що баланс підприємства помірно ліквідний, а це означає, що підприємства у найближчих 12 місяців не має змогу погасити

найбільш термінові зобов'язання. Показники платоспроможності мають досить позитивні значення, хоч і мають тенденцію до зменшення, а це відповідно підвищує про ризик втрати платоспроможності підприємства.

8. Виконавши прогнозування рівня платоспроможності підприємства на наступний період, виявлено, що станом на 31.12.2021 році на підприємстві спостерігатиметься зменшення платоспроможності, а також зростатиме ймовірність банкрутства. Саме тому, необхідно використовувати доробки сучасної економічної науки, для підвищення ефективності використання ресурсів, а також шукати нові можливості для розвитку своєї діяльності. Водночас, нами проведено SWOT-аналіз діяльності підприємства та надано рекомендації, щодо збільшення ефективності його діяльності, зважаючи на ті ресурси, які є в розпорядженні ТОВ «Компас Актив» на даний час.

9. Для ТОВ «Компас Актив» брак коштів та погашення термінових зобов'язань – це проблема актуальна. Основними напрямками, щодо підтримки платоспроможності ТОВ «Компас Актив» в системі економічної безпеки підприємства на належному рівні повинні бути:

- вдосконалення фінансування діяльності підприємства;
- підвищення ефективності використання поточних активів;
- вдосконалення стратегії і тактики фінансової політики на підприємстві;
- вдосконалення внутрішнього фінансового контролю.

В результаті проведеного аналізу платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства, пропонуються наступні шляхи її вдосконалення, зокрема: знизити кредиторську заборгованість до рівня, що формує ліквідність діяльності та відповідно безпеку; використовувати факторинг для пошуку коштів для перебудови структури капіталу, збільшити питому вагу кредиторської заборгованості з тримісячного періоду кредитування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ганін В. І. Аналіз господарської діяльності підприємства: методологія, організація, методика: навчальний посібник : вид-во ТОВ «С. А. М.», 2013. 308 с.
2. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності: навчальний посібник, 3- те вид., перероб. і доп. Харків: Фактор, 2015. 156 с.
3. Купалова Г. І. Теорія економічного аналізу: навчальний посібник Рекомендовано МОН: 2008. 639 с.
4. Лойко В. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: КНУТД, 2015. 267 с.
5. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підруч. : К.: Знання, 2008. 630с.
6. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навчальний посібник, 3-те вид., виправл. і доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.
7. Синькевич Н.І. «Економічний аналіз»: Курс лекцій. Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 97 с.
8. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз: підруч. К.: Центр учбової літератури, 2009. 566 с.
9. І. В. Сіменко, Т. Д. Косової. Аналіз господарської діяльності: навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2013. 384 с.
10. В. П. Багров, І. В.Багрова. Економічний аналіз: навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2016. 160 с.
11. С.З. Мошенський, О. В. Олійник. Економічний аналіз: підруч. для студ. вищ. закл. освіт. Житомир: ПП «Рута», 2007. 704 с.
12. Черничук Л. В., Винятинська Л. В. Статистичне дослідження платоспроможності підприємств: монографія. Тернопіль: Вектор, 2016. 200 с.
13. Горбонос Ф. В., Черевко Г. В., Павленчик Н. Ф. Економіка підприємств: підручник. Київ: Знання, 2014. 463 с.
14. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В.

Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.

15. Економічний аналіз: навч. посіб. / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток, М.Г. Чумаченко. К.: КНЕУ, 2010. 540 с.

16. Фінансовий аналіз: навч. посібник / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». К.: КНЕУ, 2009. 588 с.

17. Фінанси підприємств: підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін., кер. кол. авт. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». 8-ме вид., перероб. та допов. Київ: КНЕУ, 2013. 520 с.

18. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / За заг. ред. І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека та ін. К.: Центр учбової літератури, 2016. 368 с.

19. Бодруг Т. М. Сутність аналізу та управління фінансовим станом підприємств України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №22. С. 20-24.

20. Винятинська Л. В. Методологічні засади статистичного аналізу платоспроможності промислових підприємств. *Кримський економічний вісник: науковий журнал*. Херсон: ТОВ «Видавничий дім «Гельветика», 2013. С.74-76.

21. Гриценко Т.В., Бровко Л. І. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. *Молодий вчений*. 2018. №9. С. 465 – 469.

22. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2005. №2. С. 36 – 40.

23. Іщенко Н.А. Управління фінансовим станом підприємства та напрямки його удосконалення. *Економіка і фінанси*. 2015. № 1. С. 56 – 61.

24. Карачарова К.А. Сутність та особливості управління фінансовим

станом підприємства. *Економічний аналіз*: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В.А. Дерій та ін. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка». 2016. № 2. С. 126 – 130.

25. Книшек О. О., Тарасенко Ю. О. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економічний простір*: зб. наук. праць. № 139. 2018. С. 172-181

26. Коптева Г.М. Економічна безпека як критерій оцінки бізнес-процесів підприємства. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво. 2020. Випуск 2 (113). С. 133-138.

27. Купрій Д.А. Аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавра, наук. керівник А.В. Євдокимов. Суми: СумДУ, 2020. 58 с.

28. Ліснічук О., Шпаковська О. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління подальшим розвитком підприємства. *Економічний аналіз*. Тернопіль. 2019. Том 29. № 4. С. 28-34.

29. Олександренко І.В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2014. № 6. С. 419–426.

30. Олійник Л.В. Стратегічні напрямки забезпечення фінансової стабільності підприємства. *Фінанси, облік, банки*. 2017. С. 118 – 124.

31. Онищенко С.В., Глушко А.Д. Пандемія – реальна загроза соціально-економічній безпеці України. *Actual trends of modern scientific research* : Abstracts of the 3rd International scientific and practical conference. – Munich, Germany : MDPC Publishing. 2020. P. 190-195.

32. Паламарчук Т. М. Фінансовий аналіз: сутність та проблеми застосування. *Вісник ЖНАЕУ*. 2016. № 1 (54). Т. 2. С. 213–222.

33. Парасій-Вергуненко І. М. Статичний і динамічний підходи до аналізу ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання. *Фінанси України*. 2017. № 2. С. 81 – 95

34. Сіліна І.В., Хацер М.В. Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. *Економіка та держава*. 2015. №11. С. 85–88
35. Тітенко З.М., Пастушенко А.В. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств. *Економічний форум*. 2019. №4. С. 173 – 177
36. Чемчикаленко Р.А., Сукрушева Г. О., Ткаченко А. Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства. *Гроші, фінанси і кредит*. 2019. С. 350 – 354.
37. Яковець Т. Розрахунок оптимальної структури капіталу для підприємств лісових господарств. *Економічний аналіз*. 2013. В.12. Ч. 4. С.174 – 179
38. Hordopolov. V., K. Nazarova, I. Neskhodovskyi. Transformation of audit in Ukraine. Ukrainian economy growth imperatives : monograph / A. Mazaraki, S. Melnicheiko, G. Duginets et al.; edited by Anatolii A. Mazaraki. Prague : Coretex CZ SE. 2018. 310 p. (p. 84 – 100).
39. Tryfonova, O.V. «Teoretychni zasady pryjnattja upravlins'kyh rishen' shhodo zabezpechennja stijkogo funkcionuvannja dobuvnogo pidpryjemstva», *Ekonomichnyj prostir*, No. 137. 2018. pp. 159–170.
40. Shagojan, S.M. «Bezpekova komponenta strategij rozvytku TNK dobuвної galuzi», *Visnyk Mariupol's'kogo derzhavnogo universytetu*, Serija Ekonomika, Issue 18. 2019. pp. 61–70.
41. Господарський кодекс України від 06.07.2017 року. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua>.
42. Законодавство України. Офіційний портал Верховної ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 12.06.2021)
43. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 12.06.2021)
44. Податковий кодекс України від 07.01.2016 р. № 2755-VI зі

змінами та доповненнями. URL: [http://buhgalter911.com/ Res/ Zakoni /Nal Code /nalkodeks.aspx](http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/NalCode/nalkodeks.aspx) (дата звернення: 21.06.2021)

45. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації: затв. наказом Фонду держ. майна України від 26.01.2001 № 49/121. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01> (дата звернення: 21.06.2021)

46. Про фінансову реструктуризацію: Закон України від 14.06.2016 № 1414-VIII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1414-19> (дата звернення: 20.05.2021)

47. Бернацький В. О., Доценко І. О. Теоретичні аспекти управління платоспроможністю при забезпеченні фінансової безпеки підприємства. *Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених*, 2020 р. С. 11 – 13.

48. Давиденко Н., Вуриак А., Лемішко О., Титенко З. Оцінка рівня фінансової стабільності аграрних корпорацій. *Економічна наука розвитку сільського розвитку*. 2020. С.73–79. URL: http://www.esaf.llu.lv/sites/esaf/files/files/lapas/Krajums_Nr_53_24.08.2020.pdf#page=73 (дата звернення: 12.08.2021)

49. Кривоконь О. С., Історичні витоки та генезис фінансового стану. URL: <http://www.pdaa.edu.ua/nr/pdf5/7.pdf>. (дата звернення: 03.09.2021)

50. Майборода О. Є., Косарева П. І., Лесняк А. О. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. Миколаїв. 2017 Випуск 18. С. 256 – 260. URL : <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/49.pdf> (дата звернення: 13.06.2021)

51. Павленко О. П., Мурлін О. П. Методологічні аспекти факторного аналізу ліквідності та платоспроможності аграрного підприємства . Облікова, фінансова та управлінська діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки : кол. моногр. / ДДАЕУ ; за заг.ред. І. П. Приходька. Дніпро: Пороги. 2020. С.224-336. URL:

<http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/4897> (дата звернення: 11.09.2021)

52. Пенська І. О. Основні причини втрати платоспроможності підприємством і шляхи її оптимізації. *Бізнес-інформ*. 2017. № 4. С. 251-256. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-4_0-pages-251_256.pdf (дата звернення: 23.09.2021)

53. Силкін О. С. Аналіз фінансового стану підприємства як інформаційне підґрунтя забезпечення його економічної безпеки. *Наукові записки*. 2016. № 1. С. 220–225. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nz_2016_1_29 (дата звернення: 11.09.2021)

54. Фоміна О. В., Сопко В.В., Августова О.О. Управління платоспроможністю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2020/9.pdf (дата звернення: 23.09.2021)

55. Юнацький М. О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6232> (дата звернення: 23.09.2021)

56. Hotsuliak V. Accounting, analysis and environmental audit as an imperative of the development of green economy in the state's economic security system/ Karina Nazarova, Volodymyr Hotsuliak, Viktoriia Miniailo, Mariia Nezhyva, and Viktoriia Mysiuk// E3S Web of Conferences. Vol.166. 2020. URL: https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2020/26/e3sconf_icsf_2020_13003.pdf (дата звернення: 23.09.2021)

57. Lehenchuk, S., Mostenska, T. and Tarasiuk, H. et. al. «Financial Statement Fraud Detection of Ukrainian Corporations on the Basis of Beneish Model», The Importance of New Technologies and Entrepreneurship in Business Development: In The Context of Economic Diversity in Developing Countries, Conference proceedings ICBT 2020, Part of the «Lecture Notes in Networks and Systems» book series, in Alareeni, B., Hamdan, A. and Elgedawy, I. (ed.),

Springer, Cham, Vol. 194. pp. 1341–1356. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-030-69221-6_100 (дата звернення: 23.09.2021)

Трактування науковцями поняття «економічна безпека підприємства»

Автор	Визначення
Про Концепцію економічної безпеки споживчої кооперації України.	Комплекс організаційно-управлінських, режимних, технічних, профілактичних і пропагандистських заходів, спрямованих на кількісну реалізацію захисту інтересів підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз.
Є. А. Олейнікова	Стан найбільш ефективного використання ресурсів для подолання загроз і забезпечення стабільного функціонування підприємства сьогодні і в майбутньому.
С. Н. Ілляшенко. Т. Б. Кузенко	Стан ефективного використання його ресурсів і існуючих ринкових можливостей, що дозволяє запобігати внутрішнім і зовнішнім загрозам і забезпечувати його тривале виживання і стійкий розвиток на ринку відповідно до обраної місії.
З. С. Варналій	Забезпечення найбільш ефективного використання ресурсів суб'єкта господарювання для запобігання загрозам і створення умов для стабільного функціонування основних його елементів.
А. В. Кірієнко	Стан оптимального для підприємства рівня використання його економічного потенціалу, за якого діючі та/або можливі збитки виявляються нижчими за встановлені підприємством межі
О. А. Грунін	Стан господарчого суб'єкта, при якому він при найбільш ефективному використанні корпоративних ресурсів досягає запобігання, послаблення або захисту від існуючих небезпек та загроз або інших непередбачених обставин і в основному забезпечує досягнення цілей бізнесу в умовах конкуренції та господарського ризику.
В. Л. Ортинський	Захищеність потенціалу підприємства (виробничого, організаційно-технічного, фінансово-економічного, соціального) від негативної дії зовнішніх і внутрішніх чинників, прямих або непрямих економічних загроз. а також здатність суб'єкта до відтворення.
В. Тамбовцев	Сукупність властивостей стану виробничої підсистеми економічної системи. яка забезпечує можливість досягнення цілей всієї системи.
Ю. Лисенко. С. Міщенко	Стан виробничо-економічної системи, при якому функціонують механізми запобігання чи зменшення ступеня впливу погроз стабільності функціонування і розвитку підприємства.
З. Стаховяк	Такий стан розвитку економічної системи, який забезпечує її ефективне функціонування засобом належного використання внутрішніх та зовнішніх чинників, а також здатність результативного протистояння негативному зовнішньому впливу.
В. В. Белокуров	Наявність конкурентних переваг. зумовлених відповідністю матеріального. Фінансового, кадрового, техніко-технологічного потенціалів і організаційної структури підприємства до його стратегічних цілей і завдань.
Р. Дацків	Такий стан економічного розвитку суб'єктів господарювання (особи, держави, організації), який забезпечує йому гармонійний розвиток і ефективне використання шансів і усунення загроз.

Тлумачення поняття «платоспроможність підприємства»

Автор	Визначення
Державна податкова адміністрація України Наказ «Про затвердження методичних рекомендацій щодо встановлення загрози виникнення податкового боргу та проведення аналізу фінансового стану підприємств, які звертаються до органів для розстрочення податкових зобов'язань» № 72 від 11.02.10 р.	Спроможність підприємства у визначені терміни самостійно виконувати зобов'язання, у тому числі перед бюджетом зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).
Державна іпотечна установа «Стандарти надання, рефінансування та обслуговування іпотечних житлових кредитів» № 31 від 11.09.2008 р.	Здатність позичальника своєчасно і повністю виконувати прийняті на себе зобов'язання, включаючи зобов'язання за іпотечним житловим кредитом.
Центральна спілка споживчих товариств України «Методичні рекомендації з аналізу і оцінки фінансового стану підприємств» (розд.2) від 28.07.2006 р.	Здатність підприємства своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Підприємство, яке достатньо забезпечене власним капіталом і працює рентабельно, здатне покрити витрати за рахунок власних грошових надходжень, а при їх недостатності – за рахунок короткострокового кредиту банку.
Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України	Здатність клієнта своєчасно здійснювати розрахунки за всіма видами своїх зобов'язань.
Й. Ворст, П. Ревентлоу	Здатність підприємства витримувати збитки.
Дж. Деспалленс, Дж. Джоборд	Позитивний склад оборотних активів підприємства.
В. В. Ковальова	Наявність у підприємства грошових ресурсів та їхніх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, яка потребує негайного погашення.
М. С. Абрютина, А. В. Грачов	Достатність ліквідних активів для погашення в будь-який момент усіх короткострокових зобов'язань.
В. Тарасенко, В. І. Іващенко	Найважливіший показник, який характеризує фінансовий стан підприємства.
Е. І. Уткін	Здатність підприємства вчасно й повністю розраховуватися за своїми довгостроковими зобов'язаннями.
Л. А. Костирко	Готовність підприємства проводити свої першочергові платежі за рахунок поточних надходжень коштів.
В. Г. Артеменко, М. А. Болюх	Здатність підприємства своєчасно і повністю виконувати свої платіжні зобов'язання, що витікають з виробничих, торгівельних, кредитних та інших операцій.

Рис.Б.1. Блок-схема управління платоспроможністю в системі економічної безпеки підприємства

Методика групування активів за ступенем ліквідності та пасивів за терміновістю зобов'язань

Назва	Характеристика групи	Сума статей активу	Назва	Характеристика групи	Сума статей пасиву
A1	Найбільш ліквідні активи: кошти, їх еквіваленти, короткострокові фінансові інвестиції	ряд. 1160 + ряд. 1165	П1	Найбільш термінові зобов'язання: заборгованість перед постачальниками та підрядчиками, за зборами податками, та іншими обов'язковими платежами, із заробітної плати	ряд. 1615 + ряд. 1620 + ряд. 1625 + ряд. 1635 + ряд. 1630 + ряд. 1650
A2	Швидко реалізовані активи: поточна дебіторська заборгованість, включаючи короткострокові векселі отримані	ряд. 1120 + ряд. 1125 + ряд. 1130 + ряд. 1135 + ряд. 1140 + ряд. 1145 + ряд. 1155 + ряд. 1190	П2	Інші термінові зобов'язання: короткострокова заборгованість за кредитами та позиками, векселями виданими і за внутрішньогосподарськими розрахунками	ряд. 1600 + ряд. 1605 + ряд. 1610 + ряд. 1640 + ряд. 1645 + ряд. 1660 + ряд. 1670 + ряд. 1690
A3	Повільно реалізовані активи: матеріальні запаси, продукція в стадії незавершеного виробництва, товари	ряд. 1100 + ряд. 1101 + ряд. 1102 + ряд. 1103 + ряд. 1104 + ряд. 1110 + ряд. 1115 + ряд. 1180 + ряд. 1170	П3	Довгострокові зобов'язання: довгострокові зобов'язання за кредитами та позиками, відстрочені податкові зобов'язання	ряд. 1500 + ряд. 1505 + ряд. 1510 + ряд. 1515 + ряд. 1665 + ряд. 1700
A4	Важко реалізовані активи: необоротні активи за винятком нематеріальних, які за певних обставин визнаються як нереалізованими	ряд. 1095 + ряд. 1200	П4	Власний капітал і забезпечення	ряд. 1495 + ряд. 1520 + ряд. 1521 + ряд. 1525 + ряд. 1526 + ряд. 1530 + ряд. 1535 + ряд. 1540 + ряд. 1545 + ряд. 1800

Таблиця В.2

Умови забезпечення ліквідності балансу підприємства

Абсолютна ліквідність				
Умови абсолютної ліквідності балансу	Критерій		Критерій	
$A1 \geq P1$	A1	Швидко реалізовані активи	P1	Найбільш термінові зобов'язання
$A2 \geq P2$	A2	Середньо реалізовані активи	P2	Короткострокові зобов'язання
$A3 \geq P3$	A3	Повільно реалізовані активи	P3	Довгострокові зобов'язання
$A4 \leq P4$	A4	Неліквідні активи	P4	Постійні пасиви
Поточна платоспроможність				
$Пл = (A1+A2) - (P1+P2)$	$Пл > 0$	Поточна ліквідність балансу підприємства		
	$Пл < 0$	Неліквідність балансу підприємства		
Перспективна платоспроможність = $A3 - P3$				

Додаток Г

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2019	01	01
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ КОМПАС АКТИВ	за ЄДРПОУ	38104148		
Територія <u>Україна, м.Київ, Печерський р-н</u>	за КОАТУУ	803820000		
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності <u>Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту</u>	за КВЕД	52.29		
Середня кількість працівників, осіб	11			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	01103, м.Київ, Печерський район, БУЛЬВАР ДРУЖБИ НАРОДІВ, будинок 18/7			

1. Баланс на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	Код за ДКУД	1801006
				На кінець звітнього періоду
1	2	3		4
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби	1010			
первісна вартість	1011			
знос	1012	( )	( )	( )
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095			
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	2 140.8		8 953.3
у тому числі готова продукція	1103	505.9		4 332.7
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	40 903.2		25 788.2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	91.5		
у тому числі з податку на прибуток	1136	10.8		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 199.7		406.2
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 617.5		2 556.1
Витрати майбутніх періодів	1170	1 147.3		333.6
Інші оборотні активи	1190	590.8		2 017.7
Усього за розділом II	1195	50 690.8		40 055.1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	50 690.8		40 055.1

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.0	1.0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	233.8	276.4
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	234.8	277.4
II.Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III.Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	46 449.0	27 228.5
розрахунками з бюджетом	1620	1.4	7.9
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	3.3	6.0
розрахунками з оплати праці	1630	6.8	21.0
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	3 995.5	12 514.3
Усього за розділом III	1695	50 456.0	39 777.7
IV.Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	50 690.8	40 055.1

2.Звіт про фінансові результати за Рік 2018

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	45 909.0	100 224.3
Інші операційні доходи	2120		3.2
Інші доходи	2240	47.7	42.0
Разом доходи(2000 + 2120 + 2240)	2280	45 956.7	100 269.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(44 849.3)	(99 744.4)
Інші операційні витрати	2180	(997.8)	(324.1)
Інші витрати	2270	(16.5)	(25.9)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(45 863.6)	(100 094.4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	93.1	175.1
Податок на прибуток	2300	(50.5)	(13.0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	42.6	162.1

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ КОМПАС АКТИВ	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2020	01	01
Територія М. КИЇВ, ПЕЧЕРСЬКИЙ Р-Н	за ЄДРПОУ	38104148		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОАТУУ	8038200000		
Вид економічної діяльності Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб 7	за КВЕД	52.29		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон 01103, м.Київ, Печерський район, БУЛЬВАР ДРУЖБИ НАРОДІВ, будинок 18/7				

1. Баланс на 31.12.2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	Код за ДКУД	1801006
				На кінець звітнього періоду
I	2	3		4
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби	1010			98.1
первісна вартість	1011			145.2
знос	1012	( )		(47.1)
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095			98.1
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8 953.3		8 229.1
у тому числі готова продукція	1103	4 332.7		3 733.8
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25 788.2		20 378.3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	406.2		176.9
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 556.1		3.5
Витрати майбутніх періодів	1170	333.6		100.8
Інші оборотні активи	1190	2 017.7		1 115.7
Усього за розділом II	1195	40 055.1		30 004.3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	40 055.1		30 102.4

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.0	1.0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	276.4	370.1
Неоплачений капітал	1425	(	)
Усього за розділом I	1495	277.4	371.1
II.Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III.Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	27 228.5	24 609.5
розрахунками з бюджетом	1620	7.9	6.0
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	6.0	3.6
розрахунками з оплати праці	1630	21.0	14.2
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	12 514.3	5 098.0
Усього за розділом III	1695	39 777.7	29 731.3
IV.Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	40 055.1	30 102.4

2.Звіт про фінансові результати за Рік 2019

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	31 408.4		45 909.0
Інші операційні доходи	2120			
Інші доходи	2240	12.2		47.7
Разом доходи(2000 + 2120 + 2240)	2280	31 420.6		45 956.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(30 508.7)		(44 849.3)
Інші операційні витрати	2180	(799.5)		(997.8)
Інші витрати	2270	(8.1)		(16.5)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(31 316.3)		(45 863.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	104.3		93.1
Податок на прибуток	2300	(10.6)		(50.5)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	93.7		42.6

Керівник

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ		2021	01	01
КОМПАС АКТИВ	за ЄДРПОУ	38104148		
Територія М. КИЇВ, ПЕЧЕРСЬКИЙ Р-Н	за КОАТУУ	8038200000		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності	Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту	за КВЕД	52.29	
Середня кількість працівників, осіб	10			
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	01103, м.Київ, Печерський район, БУЛЬВАР ДРУЖБИ НАРОДІВ, будинок 18/7			

1. Баланс на 31.12.2020 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	Код за ДКУД	На кінець звітного періоду
1	2	3		4
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005			
Основні засоби	1010	98.1		166.0
первісна вартість	1011	145.2		240.2
знос	1012	(47.1)		(74.2)
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові фінансові інвестиції	1030			
Інші необоротні активи	1090			
Усього за розділом I	1095	98.1		166.0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	8 229.1		7 565.9
у тому числі готова продукція	1103	3 733.8		4 970.5
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	20 378.3		14 407.8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135			
у тому числі з податку на прибуток	1136			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	176.9		1 741.8
Поточні фінансові інвестиції	1160			
Гроші та їх еквіваленти	1165	3.5		116.1
Витрати майбутніх періодів	1170	100.8		161.8
Інші оборотні активи	1190	1 115.7		1 012.2
Усього за розділом II	1195	30 004.3		25 005.6
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	30 102.4		25 171.6

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I.Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.0	1.0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	370.1	439.7
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	371.1	440.7
II.Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III.Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	24 609.5	18 442.1
розрахунками з бюджетом	1620	6.0	16.6
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	3.6	9.5
розрахунками з оплати праці	1630	14.2	37.4
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	5 098.0	6 225.3
Усього за розділом III	1695	29 731.3	24 730.9
IV.Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	30 102.4	25 171.6

2.Звіт про фінансові результати за Рік 2020

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	28 824.2	31 408.4
Інші операційні доходи	2120	24.2	
Інші доходи	2240		12.2
Разом доходи(2000 + 2120 + 2240)	2280	28 848.4	31 420.6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27 347.7)	(30 508.7)
Інші операційні витрати	2180	(1 406.3)	(799.5)
Інші витрати	2270	(5.6)	(8.1)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(28 759.6)	(31 316.3)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	88.8	104.3
Податок на прибуток	2300	(19.2)	(10.6)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	69.6	93.7

Керівник

(підпис)

-

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

-

(ініціали, прізвище)

Характеристика моделей прогнозування банкрутства підприємства

Назва	Гранична межа	Розрахунок	Позначення
1	2	3	4
Двофакторна модель	Якщо $Z < 0$, підприємство буде платоспроможним. якщо $Z > 0$, ймовірно банкрутство	$Z = -0.3877 - 1.0736X_1 + 0.579X_2$	X_1 = коефіцієнт поточної ліквідності; X_2 = коефіцієнт концентрації позикового капіталу
П'ятифакторна модель	Якщо: $Z < 1.8$ ймовірність банкрутства висока. якщо $1.81 < Z < 2.67$ – не можна однозначно визначити. якщо $Z > 2.67$ і вище, то ймовірність низька	$Z = 1.2X_1 + 1.4X_2 + 3.3X_3 + 0.6X_4 + 0.999X_5$	X_1 – робочий капітал / валюта балансу; X_2 – сума нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) та резервного капіталу / валюта балансу; X_3 – звичайний прибуток до оподаткування + проценти за кредит / валюта балансу; X_4 – ринкова вартість підприємств (ринкова вартість корпоративних прав) / позичковий капітал; X_5 – чиста виручка від реалізації продукції / валюта балансу.
Модель Спрінгейта	Якщо $Z < 0.862$, то ймовірність висока	$Z = 1.03A + 3.07B + 0.66C + 0.4D$	A = Робочий капітал / Загальна вартість активів; B = Прибуток до сплати податків та відсотків / Загальна вартість активів; C = Прибуток до сплати податків / Короткострокова заборгованість; D = Обсяг продажу / Загальна вартість активів/
Модель Ліса	Якщо $Z < 0.037$ – ймовірність банкрутства висока; якщо $Z > 0.037$ – ймовірність банкрутства не висока	$Z = 0.063X_1 + 0.092X_2 + 0.057X_3 + 0.001X_4$	X_1 = оборотні активи / активи X_2 = прибуток від реалізації продукції / активи X_3 = нерозподілений прибуток / активи X_4 = власний капітал / залучений капітал
Модель Таффлера і Тішоу	Критичне значення $Z=0.3$. Якщо $Z < 0.3$ – ймовірність банкрутства збільшується; якщо $Z > 0.3$ – ймовірність банкрутства зменшується.	$Z = 0.53X_1 + 0.13X_2 + 0.18X_3 + 0.16X_4$	X_1 = прибуток від реалізації / короткострокові зобов'язання X_2 = оборотні активи / зобов'язання X_3 = короткострокові зобов'язання / активи X_4 = виручка від реалізації / активи
Модель Фулмера	Якщо $Z < 0$ – втрата платоспроможності неминуча. якщо $Z > 0$ – підприємство функціонує нормально	$Z = 5.528X_1 + 0.212X_2 + 0.073X_3 + 1.27X_4 + 0.12X_5 + 2.335X_6 + 0.575X_7 + 1.083X_8 + 0.894X_9 + 6.075$	x_1 – відношення нерозподіленого прибутку минулих років до активів; x_2 – відношення чистого доходу до активів; x_3 – співвідношення прибутку до сплати податків та власного капіталу; x_4 – відношення грошового потоку до всіх зобов'язань; x_5 – відношення довгострокових зобов'язань до активів; x_6 – відношення поточних зобов'язань до активів; x_7 – логарифм від матеріальних активів; x_8 – відношення оборотних активів до всіх зобов'язань; x_9 – логарифм від співвідношення прибутку до сплати відсотків і податків та сплаченого відсотка

Продовження табл. Д.1

1	2	3	4
R-модель Іркутської державної економічної академії	якщо $R = 0-0.18$. то ймовірність банкрутства 90-100%. якщо 0.18-0.32. то 60-80%. якщо 0.32-0.42. то 15-20%. якщо > 0.42 . то мінімальна до 10%)	$Z = 0.838X_1 + X_2 + 0.054X_3 + 0.63X_4$	X_1 – поточні активи / валюта балансу; X_2 – чистий прибуток / Власний капітал; X_3 – Чистий дохід / валюта балансу; X_4 – чистий прибуток / Сумарні витрати;
Модель Сайфуліна-Кадикова	Якщо $R < 1$. то підприємство має незадовільний фінансовий стан; $R \geq 1$ – фінансовий стан задовільний	$R = 2K_3 + 0.1K_{п.л} + 0.08K_{о.а} + 0.45K_{м+} + 1.0K_{рвк}$	K_3 – коефіцієнт забезпеченості власними засобами; $K_{п.л}$ – коефіцієнт поточної ліквідності; $K_{о.а}$ – коефіцієнт оборотності авансованого капіталу; $K_{м}$ – рентабельність продажів; $K_{рвк}$ – рентабельність власного капіталу
Дискримінантна функція Терещенко	Якщо $Z > 2$ – не загрожує банкрутство; $1 < Z < 2$ – за умови переходу на антикризове управління банкрутство не загрожує; $0 < Z < 1$ – загрожує банкрутство. якщо воно не здійснить санаційних заходів; $Z < 0$ – підприємство є напівбанкрутом.	$Z_{Tr} = 1.5A + 0.08B + 10C + 5D + 0.3E + 0.1F$	A – високоліквідні активи / виручка від реалізації; B – активи / позикові кошти; C – чистий прибуток / активи; D – чистий прибуток / виручка від реалізації; E – виробничі запаси / виручка від реалізації; F – виручка від реалізації / активи;
Скорингова модель Дюрана	100 б. – хороший запас стійкості; 85-64 б. – ще не розглядається як ризикове; 63.9-56.9 б. – проблемне підприємство. 41.6-28.3 б. – високий ризик банкрутства відсотки; 18 б. – підприємство найвищого ризику.	Для кожного значення коефіцієнтів фінансового стану нараховується певна кількість балів	Коефіцієнт абсолютної ліквідності; Коефіцієнт швидкої ліквідності; Коефіцієнт загальної ліквідності; Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії); Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів робочим капіталом;
Коефіцієнт Бівера		$KB = \frac{ЧП + А}{ДЗ + ПЗ}$	ЧП – чистий прибуток А – амортизація ДЗ – довгострокові зобов'язання ПЗ – Поточні зобов'язання

Джерело: побудовано автором на основі джерел [22, 23, 25]

Додаток Е

План доходів та витрат

1) Планування чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – товарообороту (р.2000), інших операційних доходів (р.2120), інших доходів (р.2240).

Для планування на основі темпу зростання, абсолютного приросту – середніх або звітних (порівняння 2020 р. до 2019 р.) розглянемо динаміку чистого доходу:

Показники	2018 р. з 2017 р.	2019 р. з 2018 .р	2020 р. з 2019 р.	Середні значення
Абсолютні зміни, тис.грн.	-54315,30	-14 500,60	-2 584,20	-23800,03
Темпи приросту, %	0,458	0,684	0,918	0,536

Оскільки доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) має тенденцію до зниження, тому можна планувати цей показник на основі прогнозованої зміни обсягу ринку. Прогноз зростання ринку = 3,9 %, таким чином:

$$ЧД_{пл} = 28824,2 * 1,039 = 29948,3 \text{ тис.грн.}$$

Поряд з тим, інші операційні доходи підприємства на підприємстві на основі середнього абсолютного приросту знизяться на 3,8 тис. грн.

$$ІД_{пл} = 24,2 + (-3,8) = 20,4 \text{ тис.грн.}$$

Інші доходи не планують на підприємстві.

Обчислимо планову суму доходів (р.2000 + р.2120 + р.2240) підприємства:

$$29948,3 + 20,4 + 0 = 29967,7 \text{ тис. грн.}$$

2) Планування собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (р.2050), інших операційних витрат (р.2180), інших витрат (р.2270).

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (р.2050) доцільно обчислити:

$$C / В_{пл} = \frac{ЧД_{план} \text{ _ під - ва } * P_c / v}{100}$$

P_c/v – рівень собівартості реалізації, у відсотках до чистого доходу.

Рівень собівартості реалізації в чистому доході може бути використаний як:

- 1) звітне значення (2020 рік) – 97,14 %
- 2) середнє значення, що склалося за період аналізу – 98,10 %
- 3) планове значення.

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік
Рівень собівартості, %	99,52	97,69	97,14	97,14

Середній рівень собівартості реалізації становить:

$$\frac{P_c / v}{\Sigma ЧД_{за 4 роки}} * 100 = \frac{99744 + 44849,3 + 30508,7 + 27347,70}{100224,3 + 45909 + 31408,40 + 28824,2} * 100 = 97,14\%$$

Використаємо звітне значення рівня собівартості реалізації:

$$C / В_{пл} = \frac{28824,2 * 97,14}{100} = 26828,78 \text{ тис.грн.}$$

У даному випадку видатку враховуючи, що доходи зростуть, то враховуючи тенденції розвитку доходів, витрати на підприємстві зростуть на 1,83 %, і становитимуть:

$$СВ_{пл} = 27347,7 * 1,0183 = 27849,0 \text{ тис.грн.}$$

Інші операційні витрати підприємства на підприємстві прогнозують зрости на рівні 48,41 %, що відобразиться у розмірі:

$$ІВ_{пл} = 1406,3 * 1,4841 = 2087,1 \text{ тис.грн.}$$

Інші витрати підприємства на підприємстві прогнозують зрости на рівні 21,4 %, що відобразиться у

розмірі:

$$IB_{пл} = 5,6 * 1,214 = 6,8 \text{ тис. грн.}$$

Обчислимо планову суму витрат (р.2050 + р.2120 + р.2270) підприємства:
27849+2087,1+6,8 = 29942,9 тис. грн.

Фінансовий результат до оподаткування (р.2280 – р.2285) обчислюється, як:
29968,7 – 29942,9 = 25,8 тис. грн.

Податок на прибуток складає 18,0 %, що становить у розмірі 4,7 %.

В результаті планується, що підприємство отримає чистий прибуток (р.2350) у розмірі 21,2 тис. грн. (25,8 – 4,7 = 21,2 тис. грн.).

Так, план доходів та витрат ТОВ «Компас Актив на 2021 рік представимо у таблиці.

План доходів та витрат ТОВ «Компас Актив на 2021 рік

СТАТТЯ	Код рядка	2020 рік	2021 рік
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	28824,2	29948,3
Інші операційні доходи	2120	24,2	20,4
Інші доходи	2240		
Разом доходи(2000 + 2120 + 2240)	2280	28 848,4	29968,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27 347,7)	(27849,0)
Інші операційні витрати	2180	(1 406,3)	(2087,1)
Інші витрати	2270	(5,6)	(6,8)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(28 759,6)	(29942,9)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	88,8	25,8
Податок на прибуток	2300	-19,2	-4,7
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	69,6	21,2

Балансовий план

Метою його розробки є визначення обсягу активів підприємства на плановий період та оцінка можливих джерел їх фінансування.

Визначення потреби підприємства у формуванні активів

I. Планування необоротних активів (I розділ активу балансу)

Обґрунтування планового обсягу необоротних активів підприємства здійснюється методом прямих розрахунків за окремими їх статтями.

Планування основних засобів – проводиться аналогічно, як і нематеріальних активів.

Показник	Абсолютні прирости, тис.грн.				
	На 01.01.18	На 01.01.19	На 01.01.20	На 01.01.21	Середній
Первісна вартість основних засобів	0,0	0,0	145,2	240,2	128,46

Як бачимо, первісна вартість основних засобів постійно зростала, але це зростання є досить нерівномірним. В даному випадку можна збільшити первісну вартість ОЗ на початок планового періоду (у нас це 01.01.21) або на їх середній абсолютний приріст (128,46 тис.грн.), або на абсолютний приріст за останній досліджуваний рік (95,0 тис.грн.).

Первісна вартість ОЗ на кінець планового періоду (р.1011) = 240,2+ 128,46 = 368,7 тис. грн..

Коефіцієнт зносу на останню звітну дату (на 01.01.21 р.) = $\frac{74,2}{240,2} = 0,31$

Сума зносу ОЗ на кінець планового періоду - на 01.01.22 (р.1012) = 368,7 * 0,31 = 113,9 тис. грн.

Залишкова вартість ОЗ на кінець планового періоду - на 01.01.22 (р.1010) = 368,7 – 113,9 = 254,8 тис. грн.

Загальний обсяг необоротних активів в плановому періоді – це сума всіх планових значень по їх складових. Загальна сума необоротних активів досліджуваного підприємства на кінець планового періоду (на 01.01.22) становитиме 254,8 тис. грн.

Просте перенесення темпів росту обсягу оборотних активів є не коректним, оскільки зміна їх обсягів має безпосередній взаємозв'язок з обсягами діяльності підприємства. Тому перенесення тенденцій зміни обсягів оборотних активів доцільно провести у взаємозв'язку з обсягами діяльності підприємства. Це забезпечується завдяки використанню періоду обороту за окремими статтями оборотних активів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу оборотних активів на основі періоду обороту:

$$OA_{i,пл} = PO_{i,з} \cdot OD_{одн,пл},$$

- де $OA_{i,пл}$ – i -та стаття оборотних активів у плановому періоді, тис.грн;
 $PO_{i,з}$ – період обороту i -ї статті оборотних активів у звітному періоді, дні;
 $OD_{одн,пл}$ – одноденний обсяг діяльності у плановому періоді, тис.грн.

У цій формулі в розрахунку одноденного обсягу діяльності, як і періоду обороту окремих статей оборотних активів, використовується чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) чи собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг). Це визначається природою окремих статей оборотних активів: для розрахунку показників оборотності за матеріальними оборотними активами (запаси) використовується собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), для інших статей (дебіторська заборгованість, грошові кошти) — чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Проміжні результати розрахунків періодів обороту окремих складових оборотних активів представлено в таблиці.

**Період (час) обороту оборотних активів ТОВ «Компас Актив»
у 2020 році**

Показники	Період обороту у звітному році дні
Запаси	104
Дебіторська заборгованість, а саме:	
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	217,2
- інша поточна дебіторська заборгованість	12
Гроші та їх еквіваленти	277,5
Інші оборотні активи	13,3

Планування витрат майбутніх періодів (р. 1170) – треба проаналізувати динаміку даного показника балансу і перенести тенденцію.

У досліджуваного підприємства на останні 2 дати (на 01.01.20 та на 01.01.21) витрати майбутніх періодів становили 161,8 тис. грн., тому можна припустити, що і на кінець планового року (на 01.01.22) їх обсяг становитиме таку ж величину.

Загальний обсяг оборотних активів в плановому періоді – це сума всіх планових значень по їх складових. Загальна сума оборотних активів досліджуваного підприємства на кінець планового періоду (на 01.01.22) становитиме:

$$6757,1 + 10115,4 + 2019,0 + 24,7 + 161,8 + 1250,9 = 20328,9 \text{ тис.грн.}$$

III. Планування необоротних активів, утримуваних для продажу, та груп вибуття (III розділ активу балансу) – можна залишити обсяг без змін або не передбачати їх наявності на кінець планового року.

Плановий обсяг активів підприємства є сумою планових обсягів 3-х розділів активу балансу.

Загальна потреба підприємства у формуванні активів на кінець планового періоду (на 01.01.22) становить:

$$254,8 + 20\,328,9 + 0 = 20\,583,7 \text{ тис.грн.}$$

План активів ТОВ «Компас Актив» на 01.01.22 представимо в таблиці.

**План активів ТОВ «Компас Актив» на 01.01.22 р.
(кінець планового періоду)**

тис.грн.

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	166,0	254,8
первісна вартість	1011	240,2	368,7
знос	1012	(74,2)	(113,9)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	166,0	254,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	7 565,9	6757,1
у тому числі готова продукція	1103	4 970,5	5021,7
Поточні біологічні активи	1110		0,0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	14 407,8	10115,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 741,8	2019,0
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	116,1	24,7
Витрати майбутніх періодів	1170	161,8	161,8
Інші оборотні активи	1190	1 012,2	1250,9
Усього за розділом II	1195	25 005,6	20 328,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,0	0,0
Баланс	1300	25 171,6	20 583,7

Визначення потреби підприємства у капіталі

Плановий обсяг капіталу підприємства, який має відповідати плановій сумі його активів, розраховується за основними його складовими.

I. Планування власного капіталу (I розділ пасиву балансу)

Обґрунтування планового обсягу власного капіталу здійснюється з використанням методу прямих техніко-економічних розрахунків.

Якщо немає додаткових даних, то можна залишити без змін такі статті власного капіталу як: зареєстрований (пайовий) капітал (р.1400), капітал у дооцінках (р.1405), додатковий капітал (р.1410).

Обсяг нерозподіленого прибутку (р.1420) у плановому періоді розраховується за результатами розроблення плану доходів та витрат підприємство має чистий збиток (форма № 2 р.2355) (дод. Д.1), тоді нерозподілений прибуток на кінець планового періоду становитиме:

Нерозподілений прибуток на початок планового періоду (остання звітна дата) – Плановий чистий збиток з форми №2

Нерозподілений прибуток на 01.01.2022 становитиме: $439,7 + 21,2 = 460,9$ тис. грн.

Плановий обсяг власного капіталу підприємства є сумою обсягу всіх його складових: $1,0 + 460,9 = 461,9$ тис. грн.

II. Планування позикового капіталу (II, III, IV розділи пасиву балансу)

Розділ II пасиву балансу – статті, які містяться в цьому розділі пасиву відносять до довгострокового позикового капіталу, тому можна залишити їх обсяги при плануванні без змін (це рядки 1500, 1515, 1520, 1525). Всього за розділом II пасиву (р.1595) – це сума всіх його складових. Але слід врахувати, що суми

довгострокових зобов'язань, цільового фінансування та забезпечення була відсутні, а відповідно і на 01.01.2022р. – буде відсутня.

III розділ пасиву балансу – це поточні зобов'язання підприємства, які складаються з короткострокових банківських кредитів (р.1600) та поточної кредиторської заборгованості (решта рядків).

Рядок 1600 «Короткострокові кредити банків» на підприємстві не планувався, враховуючи попередні періоди був відсутній на досліджуваному підприємстві.

Як було зазначено вище, у складі поточних зобов'язань, крім банківських кредитів, є кредиторська заборгованість, яка має безпосередній взаємозв'язок з обсягами діяльності підприємства. Визначення її планового обсягу доцільно здійснити у взаємозв'язку з обсягами товарообороту за собівартістю на основі періоду обороту кредиторської заборгованості у звітному періоді. Результати розрахунку періодів обороту представлено у таблиці.

Таблиця

Результати розрахунку показників оборотності кредиторської заборгованості ТОВ «Компас Актив» за 2020 рік

дні

Складові	Період обороту
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	283,4
<i>Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками</i>	
з бюджетом	292,0
зі страхування	583,7
з оплати праці	291,4
Інші поточні зобов'язання	74,5

Період обороту окремих складових кредиторської заборгованості розраховується за допомогою ділення середнього значення обсягу кредиторської заборгованості на обсяг собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) і множення отриманого результату на 360 днів.

Базова формула для розрахунку планового обсягу кредиторської заборгованості за окремими її складовими є такою:

$$KZi_{пл} = POi_z \cdot OCодн_{пл},$$

де $KZi_{пл}$ – i -та стаття кредиторської заборгованості у плановому періоді, тис.грн;

POi_z – період обороту i -ї статті кредиторської заборгованості у звітному періоді, дні;

$OCодн_{пл}$ – одноденний обсяг собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) у плановому періоді, тис.грн.

Результати проведених розрахунків представимо в табл.Д.3.

Планування доходів майбутніх періодів. Доцільно подивитися динаміку цієї статті пасиву і перенести тенденції

У нашому випадку підприємство не має доходів майбутніх періодів.

Отже, загальний обсяг кредиторської заборгованості досліджуваного підприємства на кінець планового періоду (на 01.01.22) становить:

$$16018,7 + 13,9 + 11,4 + 37,4 + 4040,6 = 20121,8 \text{ тис.грн.}$$

IV. Планування зобов'язань, пов'язаних з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття – відносяться до поточних зобов'язань. Плануються залежно від наявності таких активів у розділі III активу балансу.

Далі обчислюємо загальний обсяг наявних джерел фінансування активів підприємства (без банківських кредитів)

$$461,9 + 20121,8 = 20 \text{ 583,7 тис.грн.}$$

План пасивів ТОВ «Компас Актив» на 01.01.22 представимо в таблиці.

**План пасивів ТОВ «Компас Актив» на 01.01.22 р.
(кінець планового періоду)**

тис.грн.

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	439,7	460,9
Неоплачений капітал	1425	( )	( )
Усього за розділом I	1495	440,7	461,9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
I. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	18 442,1	16 018,7
розрахунками з бюджетом	1620	16,6	13,7
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	9,5	11,4
розрахунками з оплати праці	1630	37,4	37,4
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	6 225,3	4040,6
Усього за розділом III	1695	24 730,9	20121,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	25 171,6	20 583,7

Проведемо загальний SWOT-аналіз ТОВ «Компас Актив» (рис. Ж.1), тобто визначимо сильні та слабкі сторони підприємства, його можливості та загрози.

<p style="text-align: center;">Сильні сторони</p> <p>Високоякісна кінцева продукція Широкий асортимент продукції Постійне оновлення асортименту Сучасне обладнання Постійні маркетингові дослідження Виробництво унікальної продукції</p>	<p style="text-align: center;">Слабкі сторони</p> <p>Невигідне географічне розташування Залежність від валютних коливань Залежність від сировинної бази Високі витрати на транспортування продукції Дисбаланс між кредиторською та дебіторською заборгованістю Зростання зношеності обладнання Карантинні заходи, локдаун</p>
<p style="text-align: center;">Можливості</p> <p>Завоювання нових ринків Розширення асортименту продукції Відкриття нових видів діяльності Оновлення обладнання Вкладання тимчасово вільних коштів у боргові цінні папери</p>	<p style="text-align: center;">Загрози</p> <p>Зростання цін на енергоресурси та сировину Інфляція Нестабільність економічної та політичної ситуації Посилення конкуренції Падіння попиту на продукцію</p>

Рис. Ж.1. SWOT-аналіз ТОВ «Компас Актив»

Так, на рис. Ж.1 виокремлено сильні та слабкі сторони ТОВ «Компас Актив», його можливості та загрози. Виходячи з загального SWOT-аналізу на ТОВ «Компас Актив», розглянемо матрицю (табл. Ж.1), яка дозволить розробити конкретні стратегії та тактики поведінки для підприємства, що дозволять втілити існуючі можливості за рахунок сильних сторін та уникнути можливих загроз за рахунок подолання слабких сторін.

Матриця SWOT-аналізу ТОВ «Компас Актив»

	<p>Можливості:</p> <p>Завоювання нових ринків; Розширення асортименту продукції; Відкриття нових видів діяльності; Оновлення обладнання; Вкладання тимчасово вільних коштів у боргові цінні папери або акції.</p>	<p>Загрози:</p> <p>Зростання цін на енергоресурси та сировину; Інфляція; Нестабільність економічної та політичної ситуації; Посилення конкуренції; Падіння попиту на продукцію Карантинні заходи, локдаун</p>
<p>Сильні сторони:</p> <p>Високоякісна кінцева продукція; Широкий асортимент продукції; Сучасне обладнання; Постійні маркетингові дослідження; Виробництво унікальної продукції.</p>	<p>Поле «СІМ»:</p> <p>Постійне оновлення асортименту унікальної продукції дозволить розширити ринки збуту; Постійні маркетингові дослідження дозволять відкрити нові напрями діяльності;</p>	<p>Поле «СІЗ»:</p> <p>Відмова від реалізації малорентабельних видів продукції; Здешевлення продукції за рахунок використання енергоефективних технологій.</p>
<p>Слабкі сторони:</p> <p>Залежність від валютних коливань; Залежність від сировинної бази; Високі витрати на транспортування продукції; Дисбаланс між кредиторською та дебіторською заборгованістю; Зростання зношеності обладнання; Низький фінансовий стан підприємства.</p>	<p>Поле «СЛІМ»:</p> <p>Відкриття нових видів діяльності менш залежних від географічного розташування сировинної бази та валютних коливань; Оновлення обладнання.</p>	<p>Поле «СЛІЗ»:</p> <p>Відмова від посередників; Активне застосування реклами та PR; Збалансування дебіторської та кредиторської заборгованості.</p>